

สรุปข่าวประจำวัน ที่ 3-9 มิถุนายน 2569

พาณิชย์ปลื้ม ดันยอดขายผู้ส่งออกข้าวไทยรายย่อยทะลุ 500 ลบ. ในงาน THAIFEX-Anuga Asia 2026

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยผลสำเร็จของการนำผู้ประกอบการค้าข้าวรายย่อย เข้าร่วมจัดแสดง และจำหน่ายสินค้า ในงาน “THAIFEX – Anuga Asia 2026” ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี ภายใต้คูหา Thai Rice Pavilion ได้รับความสนใจจากผู้นำเข้า ผู้ซื้อ และผู้ประกอบการด้านอาหารนานาชาติ ส่งผลให้มียอดขายในงาน และยอดคำสั่งซื้อคาดการณ์ 1 ปี รวมกว่า 500 ล้านบาท ตอกย้ำศักยภาพของข้าวไทยในฐานะสินค้าเกษตรคุณภาพระดับโลก

นางอารดา เพ็ชรทอง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กล่าวว่า การเข้าร่วมงานในปี นี้ ถือเป็นอีกก้าวสำคัญของการผลักดันผู้ประกอบการรายย่อยให้ก้าวสู่ตลาดสากล โดยกรมฯ ได้นำผู้ประกอบการค้าข้าวคุณภาพดีที่มีศักยภาพในการส่งออก 18 ราย จาก 15 จังหวัด ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวสำคัญของประเทศ มาร่วมจัดแสดงสินค้าข้าวหลากหลายชนิด ทั้งข้าวหอมมะลิไทยคุณภาพสูง ข้าวขาว ข้าวอินทรีย์ ข้าวสีเพื่อสุขภาพ และข้าวพรีเมียมจากชุมชนต่าง ๆ ของไทย ภายในคูหา Thai Rice Pavilion ที่ตอกย้ำภาพลักษณ์ที่ดีของข้าวไทยภายใต้คอนเซ็ปต์ Think Rice Think Thailand

พร้อมกันนี้ ยังมีกิจกรรมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เข้าชมอย่างครบครัน ทั้งการจัดนิทรรศการข้อมูลข้าวไทย การสาธิตการทำอาหารจากข้าวไทยโดยเชฟชื่อดัง และการสาธิตการตรวจสอบมาตรฐานข้าวไทย ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้นำเข้า และผู้ซื้อจากต่างประเทศ โดยเฉพาะกิจกรรม Business Matching ที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยได้เจรจาการค้ากับคู่ค้าจากหลายภูมิภาค

ส่งผลให้เกิดคำสั่งซื้อจำนวนมาก คิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 515 ล้านบาท ประกอบด้วย คำสั่งซื้อภายในงานทันทีมูลค่า 11 ล้านบาท และคาดว่าจะมีคำสั่งซื้อภายในระยะเวลา 1 ปี มูลค่าประมาณ 504 ล้านบาท จากผู้ซื้อผู้นำเข้า ผู้ประกอบการร้านอาหาร จากนานาชาติประเทศ เช่น จีน ฮองกง ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ซาอุดีอาระเบีย และฝรั่งเศส รวมถึงไทย ให้ความสนใจสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก สำหรับข้าวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดภายในคูหากรมการค้าต่างประเทศ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวขาว และข้าวเหนียว

อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กล่าวเพิ่มเติมว่า แม้สถานการณ์การส่งออกข้าวไทยในช่วงต้นปี 2569 จะได้รับผลกระทบจากความตึงเครียดในภูมิภาคตะวันออกกลาง แต่แนวโน้มความต้องการข้าว เพื่อความมั่นคงทางอาหารในหลายประเทศยังคงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย และแอฟริกา ทำให้การนำเสนอข้าวไทยในงาน THAIFEX – Anuga Asia 2026 ซึ่งได้ยกระดับการจัดงานให้ใหญ่ขึ้น ดีขึ้น เข้มข้นขึ้น (BIGGER BETTER BOLDER) จึงถือเป็นโอกาสสำคัญในการขยายตลาด และสร้างคู่ค้าใหม่ให้กับผู้ประกอบการค้าข้าวรายย่อยของไทย

“ความสำเร็จของการเข้าร่วมงานในครั้งนี้ จะช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของประเทศไทย ในฐานะแหล่งผลิตข้าวคุณภาพระดับโลก โดยกรมการค้าต่างประเทศ พร้อมเดินทางส่งเสริมผู้ประกอบการไทย ให้เข้าถึงตลาด

ต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมข้าวไทยในระยะยาว” อธิบดีกรมการค้า
ต่างประเทศ ระบุ

ที่มา สำนักข่าวอินโฟเควสท์

พาณิชย์ วางแผนดันส่งออก “ข้าว-มันสำปะหลัง” ครึ่งปีหลังลุยจีจีจี 4.6 แสนตัน

กรมการค้าต่างประเทศวางแผนดันส่งออก “ข้าว-มันสำปะหลัง” ครึ่งปีหลังลุยจีจีจี 4.6 แสนตัน เจาะ
ตลาดพรีเมียมสหรัฐ ตั้งเป้าโยกยอดทะเลทูเป้าหมายอย่างละ 7 ล้านตัน ชี้อานิสงส์เอลนีโญ ความมั่นคงอาหาร ช่วยให้
สถานการณ์ดีขึ้นครึ่งปีหลัง

นางอารดา เพ็งทองคำ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ เปิดเผยถึงแผนผลักดันการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของ
ของไทย ทั้งข้าวและมันสำปะหลังในครึ่งปีหลังปี 69 ว่า ช่วง 4 เดือนแรก (ม.ค.- เม.ย.69) สินค้าทั้งสองกลุ่มได้รับ
ผลกระทบจากปัจจัยภายนอกทำให้ตัวเลขส่งออกชะลอตัวลงเล็กน้อย โดยไทยส่งออกข้าวได้ 2.17 ล้านตัน ลดลง
9.96% คิดเป็นมูลค่า 1,258 ล้านดอลลาร์สหรัฐเนื่องจากผลผลิตข้าวโลกที่มีมาก รวมถึงปัญหาหวั่นออกกลาง ทำให้
ให้ไม่สามารถขนส่งข้าวไปตลาดหลักอีกได้ ขณะที่การส่งออกมันสำปะหลัง มีปริมาณ 1.96 ล้านตัน ลดลง 39.88%
มูลค่า 27,662 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม แผนดำเนินงานขับเคลื่อนการส่งออกข้าวช่วง 6 เดือนหลังของปี 69 ให้ได้เป้าหมาย 7 ล้าน
ตัน กรมมุ่งเน้นกระจายตลาดให้หลากหลายเพื่อลดความเสี่ยงครอบคลุมทั้งเอเชีย ยุโรป อเมริกา และโอเชียเนีย
ไฮไลต์สำคัญคือการเร่งผลักดันการซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ หรือ จีจีจี กับคอฟโก รัฐบาลจีน

ซึ่งยังมีปริมาณข้าวที่ต้องเจรจาตกลงราคาและส่งมอบตามข้อตกลงอีก 460,000 ตัน จากทั้งหมด
500,000 ตัน นอกจากนี้ยังมีแผนจัดคณะผู้แทนภาครัฐและเอกชนเดินทางไปกระชับความสัมพันธ์และเจรจาธุรกิจ
กับผู้นำเข้าในเกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และจีน รวมถึงการเข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติในต่างประเทศ

ทั้งนี้ แนวโน้มการส่งออกข้าวในครึ่งปีหลังคาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นอย่างเด่นชัด จากปัจจัยบวกเรื่องความ
ต้องการสำรองข้าวเพื่อความมั่นคงทางอาหารในหลายประเทศหลังเผชิญความกังวลจากปรากฏการณ์เอลนีโญ
โดยเฉพาะตลาดมาเลเซียที่มีนโยบายขยายการสำรองข้าวในคลังจาก 3 เดือนเป็น 9 เดือน ทำให้ช่วง 4 เดือนแรก
นำเข้าข้าวไทยเพิ่มขึ้นถึง 350% รวมถึงฟิลิปปินส์ที่มีแนวโน้มนำเข้าข้าวสูงขึ้นในปี

นอกจากนี้ ยังมีคำสั่งซื้อต่อเนื่องจากกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกา เช่น แอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นตลาดที่มี
ความภักดีต่อข้าวของไทย โดยในช่วง 4 เดือนแรกไทยส่งออกไปแอฟริกาใต้เพิ่มขึ้นถึง 45.00% ทำให้กรมฯ ยังคง
เป้าหมายการส่งออกข้าวไทยในปี 2569 ไว้ที่ปริมาณ 7 ล้านตันตามที่ได้หารือร่วมกับสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย

นางอารดา กล่าวว่า แผนการผลักดันการส่งออกมันสำปะหลังในครึ่งปีหลังกรมฯ จะเน้นเชิงรุกผ่าน 2
กิจกรรมหลัก โดยจัดคณะผู้แทนเดินทางไปสหรัฐอเมริกา เพื่อเจรจาผลักดันการส่งออกแป้งมันสำปะหลังเกรดพ
รีเมียเข้าสู่อุตสาหกรรมอาหาร เบเกอรี่ และขนมหวาน สารเติมแต่งอาหาร เครื่องสำอาง กาว และกระดาษ ช่วง
กลางเดือนก.ค.69 และจะมีการจัดงานเสริมสร้างเครือข่ายผู้ส่งออกมันสำปะหลังไทยกับผู้นำเข้าต่างประเทศในไทย
ช่วงกลางเดือนส.ค.69 เพื่อผลักดันการส่งออกทั้งปีให้ถึง 7 ล้านตัน

“นอกจากมาตรการรุกตลาดต่างประเทศแล้ว กรมฯ ยังให้ความสำคัญกับมาตรการภายในประเทศเพื่อ
กำกับดูแลและรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลังโดยเข้มงวดการควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันเส้น
นำเข้า ณด่านศุลกากรชายแดน 25 จุดใน 24 จังหวัด

เพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าไม่ได้คุณภาพจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าของเกษตรกรไทยมีการเพิ่มความถี่ในการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำด่านนำเข้าสำคัญอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งบูรณาการร่วมกับหน่วยงานความมั่นคง อาทิ กองทัพอากาศที่ 1 ในการสกัดกั้นและป้องกันการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายตามแนวชายแดนอย่างเป็นทางการเพื่อสร้างความโปร่งใสและสร้างความมั่นใจให้กับพี่น้องเกษตรกรไทย”
ที่มา ไทยรัฐออนไลน์

แนวโน้มตลาดข้าวโลกยังอยู่ในเกณฑ์เป็นบวก แต่ความเสี่ยงด้านสภาพอากาศกำลังเพิ่มสูงขึ้น: ระบบสารสนเทศตลาดสินค้าเกษตร (AMIS)

รายงานประจำเดือนมิถุนายน 2569 ของโครงการติดตามผลผลิตพืชผลโลก (Global Agricultural Monitoring Initiative: GEOGLAM) ประกอบด้วย รายงานติดตามพืชผลโลก (Global Crop Monitor), รายงานติดตามพืชผลสำหรับระบบสารสนเทศตลาดสินค้าเกษตร (Crop Monitor for Agricultural Market Information System: AMIS) และ รายงานติดตามพืชผลเพื่อการเตือนภัยล่วงหน้า (Crop Monitor for Early Warning) สะท้อนภาพรวมเชิงบวกของการผลิตข้าวโลกในปี 2569 โดยประเทศผู้ผลิตข้าวรายสำคัญส่วนใหญ่มีสภาพการเพาะปลูกอยู่ในเกณฑ์ดี อันเป็นผลจากความชื้นในดินที่เพียงพอ ปริมาณน้ำเพื่อการชลประทานที่เหมาะสม และสภาพอากาศที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของพืช

จากการประเมินล่าสุด ยังไม่ปรากฏปัญหาด้านการผลิตในวงกว้างที่รุนแรงเพียงพอจะส่งผลกระทบต่อปริมาณข้าวในตลาดโลก ส่งผลให้สถานการณ์อุปทานข้าวโลกยังคงมีเสถียรภาพ และช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ตลาดการค้าระหว่างประเทศในระยะสั้น

แนวโน้มการผลิตสดใในประเทศผู้ผลิตรายสำคัญ

สภาพการเพาะปลูกข้าวยังคงอยู่ในเกณฑ์ดีในหลายประเทศทั่วภูมิภาคเอเชีย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวหลักของโลก

ในประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก ความสนใจของตลาดยังคงมุ่งไปที่ความคืบหน้าของฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (Southwest Monsoon) แม้ว่าฤดูฝนจะเริ่มต้นช้ากว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพาะปลูกและการตั้งตัวของต้นข้าวในช่วงเริ่มต้นฤดูกาล

ขณะเดียวกัน ประเทศจีน บังกลาเทศ เวียดนาม ไทย กัมพูชา อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ต่างรายงานว่าสภาพการเพาะปลูกโดยรวมยังคงอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ

หลายประเทศสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตในฤดูกาลที่ผ่านมาได้ในระดับที่ดี ขณะที่แปลงเพาะปลูกที่ยังอยู่ระหว่างการเจริญเติบโตได้รับประโยชน์จากปริมาณน้ำที่เพียงพอและสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ส่งผลให้แนวโน้มผลผลิตยังคงเป็นบวก

เอลนีโญกลายเป็นความเสี่ยงสำคัญที่สุดของตลาดข้าวโลก

แม้ว่าสถานการณ์ปัจจุบันจะยังอยู่ในเกณฑ์ดี แต่รายงานทุกฉบับต่างชี้ตรงกันว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่กำลังก่อตัวขึ้นเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่สุดต่อการผลิตข้าวโลกในช่วงครึ่งหลังของปี 2569

แบบจำลองสภาพภูมิอากาศล่าสุดบ่งชี้ว่ามีความเป็นไปได้สูงที่เอลนีโญจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในช่วงหลายเดือนข้างหน้า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการกระจายตัวของฝนในพื้นที่เพาะปลูกข้าวสำคัญของโลก

ในอดีต ปรากฏการณ์เอลนีโญมักสัมพันธ์กับปริมาณฝนมรสุมที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asia) และสภาพอากาศที่แห้งแล้งมากขึ้นในบางพื้นที่ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การเพาะปลูก การเจริญเติบโตของต้นข้าว และปริมาณน้ำเพื่อการชลประทาน

สำหรับอินเดีย ประสิทธิภาพของฤดูมรสุมในช่วงเดือนมิถุนายนถึงกันยายนจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลผลิตข้าว หากเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน อาจส่งผลให้ความชื้นในดินลดลง การกักเก็บน้ำในอ่างเก็บน้ำไม่เพียงพอ และกระทบต่อผลผลิตในที่สุด

ในทำนองเดียวกัน ประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญอย่างไทยและเวียดนามอาจเผชิญความเสี่ยงด้านสภาพอากาศเพิ่มขึ้น หากภาวะแห้งแล้งอันเป็นผลจากเอลนีโญเริ่มส่งผลกระทบต่ออย่างชัดเจนในช่วงปลายปี

แม้ว่าปัจจุบันความเสี่ยงดังกล่าวยังไม่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตในระดับรุนแรง แต่ประเด็นนี้ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้กำหนดนโยบาย นักลงทุน และผู้ประกอบการในตลาดสินค้าเกษตรทั่วโลกติดตามอย่างใกล้ชิด

อุปทานส่งออกของประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ยังอยู่ในระดับเพียงพอ

รายงานของระบบสารสนเทศตลาดสินค้าเกษตร (Agricultural Market Information System: AMIS) ระบุว่า ประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญของโลกกำลังก้าวเข้าสู่ฤดูกาลผลิตใหม่ด้วยสถานะด้านอุปทานที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง

ประเทศอินเดีย ไทย เวียดนาม ปากีสถาน และสหรัฐอเมริกา ต่างรายงานว่าสภาพผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งบ่งชี้ว่าปริมาณข้าวที่สามารถส่งออกได้ยังคงเพียงพอในระยะอันใกล้ สถานการณ์ดังกล่าวแตกต่างจากตลาดข้าวสาลี และข้าวโพด ซึ่งในหลายพื้นที่กำลังเผชิญแรงกดดันจากสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ส่งผลให้แนวโน้มผลผลิตมีความตึงตัวมากกว่า ด้วยเหตุนี้ ตลาดข้าวโลกในปัจจุบันจึงยังมีอุปทานรองรับความต้องการได้ดีกว่าตลาดธัญพืชสำคัญหลายชนิด

ความมั่นคงทางอาหารยังเป็นประเด็นน่ากังวลในประเทศเปราะบาง

รายงานการเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning Report) ยังคงแสดงความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงทางอาหารในหลายภูมิภาคที่พึ่งพาการนำเข้าข้าวเป็นหลัก

พื้นที่บางส่วนในภูมิภาคแอฟริกาตะวันออก (East Africa) เขตซาเฮล (Sahel) ในทวีปแอฟริกา อเมริกากลาง (Central America) รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองและการสู้รบ ยังคงเผชิญความท้าทายจากภาวะแห้งแล้ง ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ และการหยุดชะงักของการผลิตภาคเกษตร

แม้ว่าอุปทานข้าวโลกในปัจจุบันยังอยู่ในระดับเพียงพอ แต่ประเทศเหล่านี้ยังคงมีความเปราะบางต่อความผันผวนของราคาข้าวในตลาดโลก หากราคาปรับตัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในอนาคต

ดังนั้น หากผลผลิตข้าวในภูมิภาคเอเชียซึ่งเป็นแหล่งผลิตหลักของโลกเกิดความเสียหายจากสภาพอากาศในช่วงครึ่งหลังของปี อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศผู้นำเข้าข้าวจำนวนมาก โดยเฉพาะประเทศที่มีรายได้ต่ำและพึ่งพาการนำเข้าธัญพืชจากต่างประเทศเป็นหลัก

ที่มา *Oryza.com*

รายงานการปรับปรุงราคาข้าวขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO): มิถุนายน 2569

รายงาน FAO Rice Price Update ประจำเดือนมิถุนายน 2569 ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ระบุว่า ราคาข้าวโลกในเดือนพฤษภาคมปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากปัจจัยด้านอุปทานที่ตึงตัวในประเทศผู้ส่งออกหลัก ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น และความกังวลด้านสภาพอากาศที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ของการกลับมาของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño)

แม้ว่าราคาข้าวจะฟื้นตัวจากระดับต่ำก่อนหน้านี้ แต่โดยรวมยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ราคาข้าวอยู่ในระดับสูง

ดัชนีราคาข้าว FAO ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่สอง

ดัชนีราคาข้าวทุกชนิดของ FAO (FAO All Rice Price Index) เฉลี่ยอยู่ที่ 104.8 จุดในเดือนพฤษภาคม 2569 เพิ่มขึ้น 2.7% เมื่อเทียบกับเดือนเมษายน นับเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่สอง อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการฟื้นตัว ดัชนียังคงต่ำกว่าระดับเดือนพฤษภาคม 2568 อยู่ 1.4% การปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาเกิดขึ้นในข้าวทุกกลุ่มหลัก โดย

- ข้าวอินดิกา (Indica Rice) เพิ่มขึ้น 3.0%
- ข้าวเหนียว (Glutinous Rice) เพิ่มขึ้น 3.1% ซึ่งเป็นการปรับขึ้นสูงสุด
- ข้าวหอม (Aromatic Rice) เพิ่มขึ้น 2.2%
- ข้าวจาโปนิกา (Japonica Rice) เพิ่มขึ้นเล็กน้อย 0.5%

เวียดนามและไทยหนุนแรงขาขึ้นของตลาด

บรรยากาศตลาดที่เป็นขาขึ้น (bullish sentiment) เด่นชัดที่สุดในประเทศเวียดนาม (Vietnam) โดยราคาส่งออกข้าวพุ่งขึ้นสู่ระดับสูงสุดในรอบ 16 เดือน สะท้อนแรงกดดันด้านอุปทานและความต้องการที่ยังคงแข็งแกร่ง

ขณะที่ประเทศไทย (Thailand) ก็มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาข้าวอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเดือนพฤษภาคมเช่นกัน

รายงานระบุว่า ความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการกีดตัวของปรากฏการณ์เอลนีโญที่อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตในอนาคต เป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนบรรยากาศเชิงบวกในตลาด และกระตุ้นความต้องการซื้อจากผู้นำเข้าในภูมิภาค

อินเดียและปากีสถาน: ทิศทางราคาแตกต่างกัน

ในประเทศอินเดีย ตลาดข้าวมีทิศทางที่หลากหลาย โดยราคาข้าวขาว (White Rice) ส่วนใหญ่ทรงตัวจากกิจกรรมการซื้อขายที่ซบเซา ขณะที่ข้าวึ่ง (Parboiled Rice) ปรับตัวลดลงอย่างชัดเจน ส่วนประเทศปากีสถาน ราคาข้าวส่งออกยังคงอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนอุปสงค์ที่เจือบและปริมาณอุปทานที่อยู่ในระดับเพียงพอ

ตลาดข้าวในทวีปอเมริกาอ่อนข้างทรงตัว

ตลาดข้าวในภูมิภาคทวีปอเมริกา โดยรวมยังคงมีเสถียรภาพ โดย

- ราคาข้าวเมล็ดยาวของสหรัฐอเมริกา ทรงตัว

- ราคาข้าวในบราซิล และอุรุกวัย เคลื่อนไหวใกล้เคียงระดับเดือนเมษายน

ความเสถียรดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่น่าสังเกต เนื่องจากเกิดขึ้นแม้มีอุปทานใหม่จากผลผลิตฤดูกาลใหม่เข้าสู่ตลาด และแรงกดดันจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะการแข็งค่าของสกุลเงินเรียลบราซิล (Brazilian Real) เมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ

ตลาดข้าวโลกอ่อนไหวต่อปัจจัยสภาพอากาศมากขึ้น

รายงานระบุว่า ตลาดข้าวโลกมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศเพิ่มมากขึ้น โดยความเป็นไปได้ของการเกิดเอลนีโญกำลังกลายเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของผู้ค้า โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia)

แม้อุปทานข้าวโลกโดยรวมยังอยู่ในระดับเพียงพอ แต่ปริมาณสินค้าที่ตึงตัวขึ้นในเวียดนาม ความไม่แน่นอนด้านสภาพอากาศในไทย และการเปลี่ยนแปลงนโยบายการนำเข้าในทวีปแอฟริกา (Africa) ล้วนมีส่วนทำให้บรรยากาศตลาดมีแนวโน้มแข็งตัวมากขึ้น

หากความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของเอลนีโญต่อผลผลิตทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงหลายเดือนข้างหน้า ราคาข้าวโลกอาจยังคงได้รับแรงสนับสนุน แม้อุปทานโดยรวมจะยังอยู่ในระดับที่เพียงพอในเชิงโครงสร้างก็ตาม
ที่มา *Oryza.com*

xx

เวียดนาม

สมาคมอาหารเวียดนาม (the Vietnam Food Association; VFA) รายงานว่า เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2569 ราคาส่งออกข้าวของเวียดนามมีแนวโน้มอ่อนตัวลง โดยราคาข้าวหอม (Vietnamese fragrant rice) พันธุ์ DT8 ชนิด 5% ทรงตัวอยู่ที่ระดับ 490-495 เหรียญสหรัฐต่อดัน ขณะที่ข้าวหอม Jasmine อยู่ที่ระดับ 509-513 เหรียญสหรัฐต่อดัน ส่วนข้าวขาว 5% (5% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 411-415 เหรียญสหรัฐต่อดัน และข้าวหัก 100% (100% broken rice) ราคาที่ระดับ 335-340 เหรียญสหรัฐต่อดัน

สมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) รายงานว่า ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1-31 พฤษภาคม 2569 มีเรือจำนวน 64 ลำ จะเข้าเทียบท่าที่นครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh port) และเมืองมายเถย (Mỹ Thới) เพื่อรอขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือ จำนวนรวมประมาณ 405,980 ตัน ทั้งนี้ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน ถึง 30 พฤษภาคม 2569 มีการขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือจำนวนรวม 568,280 ตัน โดยมีปลายทางไปยังประเทศในแถบแอฟริกาจำนวน 102,000 ตัน ประเทศมาเลเซีย 18,300 ตัน และประเทศฟิลิปปินส์ 447,980 ตัน

ข้อมูลจากภาครัฐระบุว่า การส่งออกข้าวของเวียดนาม ในเดือนพฤษภาคม 2569 ขยายตัวอย่างโดดเด่น โดยมีปริมาณการส่งออกอยู่ที่ประมาณ 925,000 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ขณะเดียวกัน มูลค่าการส่งออกข้าวปรับตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่า โดยขยายตัวร้อยละ 41 เมื่อเทียบรายปี สู่ระดับ 492 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สะท้อนให้เห็นว่าราคาเฉลี่ยการส่งออกข้าวของเวียดนามปรับตัวสูงขึ้นควบคู่ไปกับการเพิ่มขึ้นของปริมาณการส่งออก

สำนักประเมินราคาสินค้าโภคภัณฑ์แพลตส์ (Platts) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ เอสแอนด์พี โกลบอล คอมโมดิตี อินไซต์ส์ (S&P Global Commodity Insights) รายงานโดยอ้างอิงแหล่งข่าวในตลาดว่า เมื่อวันที่ 28

พฤษภาคม 2569 ราคาข้าวหอม 5% ของเวียดนาม (Vietnamese 5% broken fragrant rice) ปรับตัวลดลงสู่ระดับต่ำสุดในรอบหนึ่งเดือน อันเป็นผลจากการชะลอตัวของอุปสงค์จากประเทศฟิลิปปินส์ ส่งผลให้แนวโน้มการปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาซึ่งดำเนินต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่าสองเดือนเริ่มพลิกกลับ

ผู้ประกอบการในตลาดระบุว่า ผลผลิตข้าวนาปรัง (Summer-Autumn Crop) ของเวียดนามที่กำลังจะออกสู่ตลาดในช่วงไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า จะส่งผลให้ปริมาณอุปทานข้าวเพิ่มขึ้น ขณะที่อุปสงค์จากตลาดนำเข้าหลักยังคงอ่อนตัวลง ส่งผลให้ราคาข้าวมีแนวโน้มเผชิญแรงกดดันด้านลบเพิ่มเติมในระยะต่อไป

ข้อมูลจากแพลตส์ (Platts) ระบุว่า ณ วันที่ 28 พฤษภาคม 2569 ราคาข้าวหอม 5% ของเวียดนามอยู่ที่ 494 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (FOB) ลดลง 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันจากวันก่อนหน้า และลดลง 7 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อเทียบกับสัปดาห์ก่อนหน้า นับเป็นระดับราคาต่ำสุดนับตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ซึ่งราคาอยู่ที่ 490 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (FOB)

การปรับตัวลดลงครั้งนี้ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญหลังจากราคาข้าวหอม 5% ปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเวลาสองเดือน โดยก่อนหน้านี้ ราคาข้าวดังกล่าวซึ่งประเมินโดยแพลตส์ (Platts) ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 399 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (FOB) เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2569 สู่ระดับสูงสุดที่ 504 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (FOB) เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2569 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 26.3 ภายในระยะเวลาเพียงสองเดือน

ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการปรับตัวขึ้นของราคาข้าวในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ ความต้องการนำเข้าที่แข็งแกร่งจากฟิลิปปินส์ การตั้งตัวของอุปทานภายหลังสิ้นสุดฤดูเก็บเกี่ยวข้าวฤดูหนาว-ฤดูใบไม้ผลิ (Winter-Spring Crop) ตลอดจนต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นตลาดส่งออกข้าวที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม ได้ลดปริมาณการจัดซื้อในช่วงที่ผ่านมา เนื่องจากระดับราคาที่สูงขึ้น ประกอบกับความไม่แน่นอนเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้า ส่งผลให้อุปสงค์ในตลาดอ่อนตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ

ผู้มีส่วนร่วมกับในตลาดรายงานว่า หน่วยงานภาครัฐของฟิลิปปินส์ได้ชะลอการออกใบอนุญาตนำเข้าภายใต้ข้อกำหนดด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) ส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าถูกจำกัด และกิจกรรมการซื้อขายแบบส่งมอบทันที (Spot Market) ลดลง

ในปี 2568 (2025) รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ดำเนินมาตรการควบคุมการนำเข้าข้าวหลายประการ รวมถึงการระงับการนำเข้าชั่วคราวตั้งแต่เดือนกันยายน 2568 ไปจนถึงต้นปี 2569 (2026) ก่อนที่จะอนุญาตให้นำเข้าได้เฉพาะในบางช่วงเวลาของแต่ละเดือน เพื่อสร้างสมดุลด้านอุปทานและสนับสนุนเกษตรกรภายในประเทศในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตสูงสุด

ผู้ซื้อรายหนึ่งจากฟิลิปปินส์เปิดเผยว่า ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีการออกใบอนุญาต SPS เพิ่มเติม และคาดว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะดำเนินต่อไปอีกระยะหนึ่ง นอกจากนี้ยังมองว่าระดับราคาของผู้ส่งออกเสนออยู่ในปัจจุบันอาจไม่สามารถรักษาไว้ได้ หากไม่มีแรงซื้อจากฟิลิปปินส์เข้ามาสนับสนุนตลาด

ผู้ซื้อรายดังกล่าวกล่าวว่า เวียดนามไม่สามารถรักษาระดับราคาไว้ที่ 500 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันไว้ได้ หากปราศจากอุปสงค์จากฟิลิปปินส์

ด้านผู้ประกอบการส่งออกข้าวในนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City) เปิดเผยว่า ราคาข้าวหอมในตลาดภายในประเทศเริ่มปรับตัวลดลงตั้งแต่ช่วงปลายสัปดาห์ที่ผ่านมา ขณะที่คำสั่งซื้อใหม่ยังคงมีจำกัด เนื่องจากผู้นำเข้าจากฟิลิปปินส์ยังคงรอความชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้า

แหล่งข่าวในตลาดระบุเพิ่มเติมว่า ราคาข้าวหอม 5% ในตลาดภายในประเทศเวียดนามลดลงเกือบ 300 ดอลลาร์ต่อกิโลกรัม (VND/kg) หรือคิดเป็นประมาณ 11.39 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เมื่อเทียบกับสัปดาห์ก่อนหน้า

ผู้ค้ารายหนึ่งในนครโฮจิมินห์คาดการณ์ว่า การออกใบอนุญาต SPS จะยังคงดำเนินไปอย่างล่าช้าในช่วงเดือนมิถุนายน ซึ่งดูเหมือนว่ารัฐบาลฟิลิปปินส์จะออกใบอนุญาต SPS ด้วยความระมัดระวังมากขึ้น และในจำนวนที่จำกัดลงในช่วงเดือนมิถุนายน

อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้อุปสงค์ชะลอตัว คือ การที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ประกาศกำหนดเพดานราคาขายปลีกข้าวนำเข้า 5% ที่ระดับ 50 เปโซต่อกิโลกรัม ภายใต้คำสั่งฝ่ายบริหารฉบับที่ 62 (Executive Order No. 62) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการปรับขึ้นราคาสินค้าที่ไม่สมเหตุผล ท่ามกลางแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูง

ผู้ค้ารายหนึ่งในประเทศสิงคโปร์ (Singapore) ให้ความเห็นว่า มาตรการกำหนดเพดานราคาดังกล่าวได้กดดันให้ผู้นำเข้าต้องต่อรองราคาซื้อในระดับที่ต่ำลง เนื่องจากอัตราค่าเรือที่เหลืออยู่หลังรวมต้นทุนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีอยู่อย่างจำกัด

ข้อมูลจากกรมศุลกากรเวียดนาม (Vietnam Customs) ระบุว่า ในช่วง 4 เดือนแรกของปี เวียดนามส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์จำนวน 1.69 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 740.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 ในด้านปริมาณ และเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 ในด้านมูลค่า เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ผลการส่งออกดังกล่าวส่งผลให้ฟิลิปปินส์ยังคงครองสถานะตลาดบริโภคข้าวรายใหญ่ที่สุดของเวียดนาม โดยมีสัดส่วนร้อยละ 50.1 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 46.9 ของมูลค่าการส่งออกข้าวรวมของประเทศ

ทั้งนี้ ทิศทางราคาข้าวในระยะสั้นยังคงขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ได้แก่ ช่วงเวลาที่ฟิลิปปินส์จะกลับมาดำเนินการจัดซื้ออีกครั้ง ปริมาณการนำเข้าที่แท้จริงหลังการผ่อนคลายข้อจำกัด ตลอดจนความสามารถของตลาดอื่นๆ ในการดูดซับปริมาณข้าวส่งออกของเวียดนาม หากอุปสงค์จากฟิลิปปินส์ยังคงอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง

กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนาม รายงานว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนาม ได้หารือโดยตรงไปตรงมากับฝ่ายฟิลิปปินส์เกี่ยวกับนโยบายบางประการที่มีผลต่อการนำเข้าข้าวในช่วงที่ผ่านมา อาทิ การระงับการนำเข้าข้าวเป็นการชั่วคราวในบางช่วงเวลา การดำเนินการสอบสวนมาตรการปกป้องการนำเข้า (Safeguard Investigation) ต่อข้าวนำเข้า และการกำหนดเพดานราคาสำหรับข้าวบางประเภท

ตามข้อมูลจากเว็บไซต์ของ กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนาม (Ministry of Industry and Trade of Vietnam) การหารือดังกล่าวมีขึ้นภายใต้กรอบการเยือน สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines) อย่างเป็นทางการของ โต เลิม (To Lam) เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามและประธานาธิบดีเวียดนาม พร้อมภริยา ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน 2569

ในโอกาสดังกล่าว นายเล มัญ หุง (Le Manh Hung) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนาม ได้จัดการประชุมทวิภาคีกับนายฟรานซิสโก ดีอู ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ เพื่อหารือแนวทางส่งเสริมความร่วมมือด้านการเกษตร การค้าข้าว และการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารระหว่างสองประเทศ

นายเล มัญ หุง ยืนยันว่า เวียดนามให้ความสำคัญกับฟิลิปปินส์ในฐานะตลาดส่งออกข้าวอันดับต้นๆ มาโดยตลอด และพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นแหล่งจัดหาข้าวที่มีเสถียรภาพ เชื่อถือได้ และมีความรับผิดชอบ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารของฟิลิปปินส์อย่างต่อเนื่อง

รัฐมนตรีฯ ระบุว่า ตลอดหลายปีที่ผ่านมา เวียดนามได้พยายามรักษาความต่อเนื่องของการส่งมอบข้าวให้แก่ฟิลิปปินส์ แม้ในช่วงเวลาที่ตลาดสินค้าเกษตรโลกเผชิญความผันผวนอย่างรุนแรง อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรค การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน หรือมาตรการจำกัดการส่งออกจากประเทศผู้ผลิตรายสำคัญบางแห่ง

นอกจากนี้ นายเล มัญ หุง ยังได้หยิบยกประเด็นนโยบายล่าสุดของฟิลิปปินส์ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าข้าวขึ้นหารืออย่างเปิดเผย ไม่ว่าจะเป็นการระงับการนำเข้าข้าวชั่วคราว การสอบสวนมาตรการปกป้องการนำเข้าข้าว และการกำหนดเพดานราคาข้าวบางประเภท

ฝ่ายเวียดนามเสนอให้ทั้งสองประเทศเพิ่มความเข้มข้นในการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างสม่ำเสมอก่อนการประกาศใช้นโยบายที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าข้าว พร้อมแสดงความหวังว่า กระบวนการทบทวนมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าข้าวจะดำเนินไปอย่างเป็นกลาง โปร่งใส และสอดคล้องกับกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงบทบาทสำคัญของข้าวนำเข้าในการรักษาระดับอุปทานและเสถียรภาพด้านราคาในตลาดฟิลิปปินส์

ด้านนายฟรานซิสโก ดิอู ลอเรล จูเนียร์ กล่าวว่า รัฐบาลฟิลิปปินส์มีเป้าหมายในการสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่มีความมั่นคง ชัดเจน และสามารถคาดการณ์ได้มากขึ้นสำหรับภาคธุรกิจ ขณะเดียวกัน รัฐบาลไม่มีเจตนาที่จะดำเนินมาตรการจำกัดทางการค้าที่จะส่งผลกระทบต่อปริมาณอุปทานข้าวภายในประเทศ

ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะรักษากลไกการหารือและการประสานงานอย่างสม่ำเสมอระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองประเทศ เพิ่มการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานข้าว การผลิต และการค้า ตลอดจนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยังตกลงที่จะขยายความร่วมมือไปสู่ภาคการเกษตรสาขาอื่นๆ ได้แก่ การประมง ผักและผลไม้ อาหารแปรรูป เทคโนโลยีการเกษตร และการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันในระยะยาว

ทั้งนี้ เวียดนามและฟิลิปปินส์ยังเห็นพ้องที่จะผลักดันการเปิดตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นจุดแข็งของแต่ละประเทศมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มมูลค่าการค้าทวิภาคีระหว่างสองประเทศให้แตะระดับ 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในอนาคตอันใกล้

ที่มา *Oryza.com*

กัมพูชา

สำนักข่าว Khmer Times รายงานว่า สหพันธ์ข้าวกัมพูชา (Cambodia Rice Federation: CRF) เปิดเผยข้อมูลว่า ในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2569 (2026) กัมพูชาส่งออกข้าวสาร (Milled Rice) ไปยังตลาดต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 568,912 ตัน คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 327.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สะท้อนถึงความต้องการข้าวกัมพูชาที่ยังคงแข็งแกร่งในตลาดโลก

การส่งออกดังกล่าวดำเนินการโดยผู้ส่งออกจำนวน 61 ราย และกระจายไปยัง 63 ประเทศและดินแดนทั่วโลก แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันของข้าวกัมพูชาในตลาดระหว่างประเทศ และการขยายฐานการค้าไปยังภูมิภาคต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ภูมิภาคยุโรป (Europe) ยังคงครองตำแหน่งตลาดส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของกัมพูชา โดยมีการนำเข้าข้าวรวม 154,254 ตัน คิดเป็นมูลค่า 105.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กระจายไปยัง 31 ประเทศในภูมิภาค ขณะที่การส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน และเขตปกครองตนเองของจีน มีปริมาณรวม 162,125 ตัน คิดเป็นมูลค่า 94.92 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ส่วนการส่งออกไปยังประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) จำนวน 5 ประเทศ มีปริมาณรวม 208,593 ตัน คิดเป็นมูลค่า 87.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ กัมพูชายังส่งออกข้าวไปยัง 24 ประเทศในภูมิภาคแอฟริกา (Africa) ตะวันออกกลาง (Middle East) และภูมิภาคอื่น ๆ รวมปริมาณ 43,940 ตัน คิดเป็นมูลค่า 40.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

โครงสร้างการส่งออกข้าวของกัมพูชายังคงมีข้าวหอม (Fragrant Rice) เป็นผลิตภัณฑ์หลัก โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 59.20 ของปริมาณการส่งออกข้าวสารทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ข้าวขาว (White Rice) ร้อยละ 22.28 ข้าวหัก (Broken Rice) ร้อยละ 15.58 ข้าวึ่ง (Parboiled Rice) ร้อยละ 1.72 ข้าวอินทรีย์ (Organic Rice) ร้อยละ 1.04 และข้าวประเภทอื่น ๆ (Other Rice Varieties) ร้อยละ 0.18

ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ข้าวหอมยังคงเป็นจุดแข็งสำคัญของอุตสาหกรรมข้าวกัมพูชา และเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในตลาดต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

นอกเหนือจากการส่งออกข้าวสารแล้ว กัมพูชายังส่งออกข้าวเปลือก (Paddy) ผ่านการค้าชายแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้านในช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม 2569 รวมปริมาณ 2.75 ล้านตัน สร้างรายได้คิดเป็นมูลค่า 591.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เมื่อพิจารณาภาพรวมทั้งการส่งออกข้าวสารและข้าวเปลือก จะเห็นได้ว่าภาคการค้าข้าวยังคงเป็นหนึ่งในเสาหลักสำคัญของเศรษฐกิจกัมพูชา โดยมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้จากการส่งออก การจ้างงานในภาคเกษตรกรรม และการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรของประเทศเข้าสู่ตลาดโลก

ผลการส่งออกในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2569 ยังสะท้อนถึงศักยภาพการแข่งขันของกัมพูชาในตลาดข้าวโลก ท่ามกลางความต้องการข้าวคุณภาพสูงที่ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มตลาดยุโรป จีน และประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของการส่งออกข้าวกัมพูชาในปี

ที่มา *Oryza.com*

เมียนมา

สหพันธ์ข้าวแห่งเมียนมา (the Myanmar Rice Federation) เปิดเผยว่า เมียนมาได้ส่งออกข้าวและปลายข้าวปริมาณรวม 305,821 ตัน ในช่วง 2 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2569-2570 ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในเดือนเมษายน 2569 ที่ผ่านมา ทำให้เมียนมามีรายได้จากการส่งออกข้าวในช่วงเวลาดังกล่าวประมาณ 93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว 3.04 พันล้านบาท) ข้อมูลจากสหพันธ์ฯ แสดงให้เห็นว่า ยอดส่งออกข้าวในเดือนเมษายน และพฤษภาคม ของปีงบประมาณนี้ มีปริมาณต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีงบประมาณก่อน ที่เคยส่งออกได้มากกว่า 400,000 ตัน

ที่มา *Oryza.com*

ฟิลิปปินส์

สำนักข่าวเดอะมะนิลาไทมส์ (The Manila Times) รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลจาก สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry: BPI) ระบุว่า ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2569 ฟิลิปปินส์มีการนำเข้าข้าวรวมประมาณ 2.22 ล้านตัน เพิ่มขึ้นราว 15% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ข้อมูลสถิติแสดงให้เห็นว่าการนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์มีความต่อเนื่องตลอดช่วง 5 เดือนแรกของปี ได้แก่ เดือนมกราคม: 381,000 ตัน เดือนกุมภาพันธ์: 442,000 ตัน เดือนมีนาคม: 481,000 ตัน เดือนเมษายน: 411,000 ตัน เดือนพฤษภาคม: 503,000 ตัน

ตัวเลขดังกล่าวสะท้อนถึงความต้องการนำเข้าที่อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง และมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวภายในประเทศ ปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงการพึ่งพาแหล่งอุปทานจากต่างประเทศของฟิลิปปินส์อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับอุปสงค์ภายในประเทศและรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวในตลาดภายในประเทศ

ในโครงสร้างการนำเข้า เวียดนาม ยังคงเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดไปยังฟิลิปปินส์ โดยมีสัดส่วนหลักของปริมาณนำเข้าทั้งหมด รองลงมาคือ ไทย ปากีสถาน เมียนมา และอินเดีย ซึ่งการไหลเข้าของข้าวจากประเทศผู้ส่งออกหลักดังกล่าวสะท้อนถึงบทบาทสำคัญของการค้าข้าวในภูมิภาคเอเชียในการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประเทศผู้นำเข้า

การนำเข้าข้าวในระดับสูงอย่างต่อเนื่องเกิดขึ้นท่ามกลางความพยายามของรัฐบาลฟิลิปปินส์ในการสร้างสมดุลระหว่าง การสนับสนุนการผลิตข้าวภายในประเทศ และความจำเป็นในการรักษาปริมาณอุปทานให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในประเทศ

ในบริบทดังกล่าว การนำเข้าข้าวยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันภาวะขาดแคลนสินค้า และช่วยรักษาระดับราคาข้าวไม่ให้ผันผวนมากเกินไป

นักวิเคราะห์คาดว่า การนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์จะยังคงเป็นประเด็นที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดในช่วงเดือนถัดไป เนื่องจากผู้กำหนดนโยบายจำเป็นต้องรักษาสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรภายในประเทศ และการควบคุมราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นให้ยังคงอยู่ในระดับที่ประชาชนเข้าถึงได้

ทั้งนี้ ท่ามกลางความเสี่ยงด้านสภาพอากาศและความไม่แน่นอนของผลผลิตทางการเกษตร การนำเข้าข้าวยังคงมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะกลางถึงระยะยาว

สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry : BPI) รายงานว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 2,014,013.18 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 1,763 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 4.4% เมื่อเทียบกับ 1,928,592 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 2,517 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568 ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 381,367.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 251 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 36.2% เมื่อเทียบกับ 279,940.69 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการนำเข้าจำนวน 442,839.49 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 419 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 63.5% เมื่อเทียบกับ 270,796.22 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 382 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

- เดือนมีนาคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 481,457.87 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 454 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 31.1% เมื่อเทียบกับ 367,117.72 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 505 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนเมษายน 2569 มีการนำเข้าจำนวน 411,181.80 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 419 ใบ) ลดลงประมาณ 18.2% เมื่อเทียบกับ 502,723.65 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 632 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนพฤษภาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569) มีการนำเข้าจำนวน 297,166.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 220 ใบ) ลดลงประมาณ 41.5% เมื่อเทียบกับ 508,013.83 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 573 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569 ฟิลิปปินส์นำเข้าจากประเทศเวียดนามมากที่สุดจำนวนประมาณ 1,718,303.68 ตัน (สัดส่วน 85.3% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด) ตามด้วยไทยจำนวน 151,377.94 ตัน (สัดส่วน 7.5%) เมียนมาจำนวน 87,912.40 ตัน (สัดส่วน 4.4%) กัมพูชา 45,150 ตัน (สัดส่วน 2.2%) อินเดีย 9,119.8 ตัน (สัดส่วน 0.5%) ปากีสถาน 1,746 ตัน (สัดส่วน 0.1%) เกาหลีใต้ 400 ตัน และอิตาลี 3.36 ตัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) รายงานว่า การออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phyto-sanitary Import Clearance; SPSIC) ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569) มีจำนวนรวม 2,314 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 2,445,632.03 ตัน ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 453 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 484,060.91 ตัน
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 489 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 497,179.98 ตัน
- เดือนมีนาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 495 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 463,090.16 ตัน
- เดือนเมษายน 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 675 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 810,024.63 ตัน
- เดือนพฤษภาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 202 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 191,276.35 ตัน

สำนักงานสถิติฟิลิปปินส์ (Philippine Statistics Authority: PSA) เปิดเผยผ่านแถลงข่าวว่า ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2569 ว่าปริมาณสต็อกข้าวรวมของ ฟิลิปปินส์ อยู่ที่ 2.41 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 2.2% เมื่อเทียบกับระดับ 2.358 ล้านตัน ในช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และเมื่อพิจารณาในรายเดือนพบว่า สต็อกข้าวรวมของประเทศเพิ่มขึ้นประมาณ 1.3% จากระดับ 2.378 ล้านตัน ณ วันที่ 1 เมษายน 2569

สำหรับโครงสร้างการถือครองสต็อกข้าว ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2569 มีรายละเอียดดังนี้ 1.ภาคครัวเรือน (Households) ถือครองสต็อกข้าวจำนวน 1.152 ล้านตัน 2.คลังสินค้าภาคพาณิชย์ (Commercial Warehouses) ถือครองสต็อกข้าวจำนวน 916,560 ตัน 3. สำนักงานอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) ถือครองสต็อกข้าวจำนวน 341,350 ตัน

ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปริมาณสต็อกข้าวของฟิลิปปินส์ยังคงอยู่ในระดับที่แข็งแกร่ง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณข้าวสำรองทั้งในภาคครัวเรือน ภาคเอกชน และภาครัฐ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพด้านความมั่นคงทางอาหารและการบริหารจัดการอุปทานข้าวภายในประเทศ

รายงานจากสำนักข่าวจีเอ็มเอ นิวส์ ออนไลน์ (GMA News Online) ระบุว่า กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) เตรียมหารือกับรัฐบาลเวียดนาม เพื่อผลักดันให้มีการบังคับใช้สัญญาซื้อขายข้าวระหว่างผู้นำเข้าฟิลิปปินส์และผู้ส่งออกเวียดนามอย่างเข้มงวดยิ่งขึ้น หลังเกิดข้อร้องเรียนซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า ผู้ส่งออกบางรายยกเลิกสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อราคาข้าวในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Agriculture Secretary) กล่าวว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกังวลเรื้อรังของทั้งผู้นำเข้าข้าวและผู้กำหนดนโยบายของฟิลิปปินส์ มาเป็นเวลานาน และรัฐบาลมีแผนนำประเด็นนี้เข้าสู่การหารือทวิภาคีกับเวียดนามในอนาคต

ความเคลื่อนไหวดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม กำลังขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกันให้สูงกว่าระดับเป้าหมายปัจจุบันที่ 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (USD) นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังมีเป้าหมายในการลดการขาดดุลการค้ากับเวียดนาม และต้องการให้ระบบการค้าข้าวระหว่างสองประเทศมีความมั่นคง โปร่งใส และสามารถคาดการณ์ได้มากขึ้น

ปัจจุบัน เวียดนาม ยังคงเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดให้แก่ฟิลิปปินส์ โดยมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพด้านอุปทานและราคาข้าวภายในประเทศฟิลิปปินส์

ประเด็นดังกล่าวได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นหลังจากฟิลิปปินส์ และเวียดนาม เพิ่งบรรลุข้อตกลงกรอบความร่วมมือการค้าข้าวระยะยาว ซึ่งครอบคลุมการจัดหาข้าวให้แก่ฟิลิปปินส์ไปจนถึงเดือนเมษายน 2570 (2027)

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญในตลาดข้าวบางส่วนยังตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้ข้อตกลงด้านราคาและปริมาณส่งมอบในทางปฏิบัติ เนื่องจากการค้าข้าวระหว่างสองประเทศส่วนใหญ่ดำเนินการโดยภาคเอกชนภายใต้กลไกตลาดเสรี เมื่อราคาข้าวในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ส่งออกบางรายอาจเผชิญแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในการชะลอการส่งมอบสินค้า ขอปรับราคาใหม่ หรือแม้กระทั่งยกเลิกสัญญาเดิม เพื่อหันไปจำหน่ายสินค้าในตลาดที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า

สำหรับฟิลิปปินส์ (Philippines) ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ของโลก ความต่อเนื่องของอุปทานข้าวถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารและเสถียรภาพด้านราคาในประเทศ

การที่ผู้ส่งออกไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ครบถ้วน อาจก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้าน ได้แก่

- ความไม่แน่นอนของอุปทานข้าวนำเข้า
- ความผันผวนของราคาข้าวภายในประเทศ
- ต้นทุนการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น
- ความเสี่ยงต่อการบริหารจัดการสต็อกข้าวของภาครัฐและภาคเอกชน
- ผลกระทบต่อผู้บริโภค โดยเฉพาะครัวเรือนที่มีรายได้น้อย

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงต้องการให้มีระบบติดตามและกลไกบังคับใช้สัญญาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการค้าข้าวระหว่างสองประเทศในระยะยาว

สำนักข่าว INQUIRER รายงานว่า กระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) ได้ออกมาเตือนว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่รุนแรงอาจทำให้ผลผลิตข้าวของประเทศลดลงสูงสุดถึง 700,000 เมตริกตัน ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารและรายได้ของภาคชนบท

กระทรวงเกษตรได้ออกแถลงการณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งสั่งให้มีการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเอลนีโญ (El Niño Task Force) อีกครั้ง เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับภาวะแห้งแล้งที่อาจเกิดขึ้น

นายฟรานซิสโก ทิโอ ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ระบุว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากเอลนีโญต่อภาคเกษตรกรรม ต่อรายได้ของเกษตรกร ชาวประมง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในห่วงโซ่มูลค่า ตลอดจนผลกระทบด้านอุปทานอาหาร ราคา และผู้บริโภค

ทั้งนี้ เขายังระบุว่า กระทรวงได้เริ่มดำเนินมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากเอลนีโญแล้ว อาทิ การทำฝนหลวง (cloud seeding) เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำฝน การติดตั้งระบบชลประทานพลังงานแสงอาทิตย์ (solar-powered irrigation systems) การปรับปรุงดินเพาะปลูกให้สอดคล้องกับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และโครงการกระจายความเสี่ยงด้วยการปลูกพืชหลากหลายชนิด (crop diversification) เพื่อรักษาเสถียรภาพรายได้ของเกษตรกร

รัฐมนตรีเกษตรยังกล่าวเพิ่มเติมว่า การรับมือกับเอลนีโญไม่ใช่เพียงความท้าทายด้านการเกษตรเท่านั้น แต่ถือเป็นวาระแห่งชาติ (national priority) เพื่อปกป้องความมั่นคงทางอาหาร และรักษาเสถียรภาพของตลาดและชุมชนทั่วประเทศฟิลิปปินส์

สำนักงานอุตุนิยมวิทยาแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (state weather bureau) รายงานว่า มีความเป็นไปได้ร้อยละ 92 ที่จะเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญในระดับปานกลางถึงรุนแรงในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2026 และอาจยืดเยื้อต่อเนื่องไปจนถึงต้นปี 2027

ในช่วงเหตุการณ์เอลนีโญระหว่างปี 2023–2024 ฟิลิปปินส์ เผชิญความเสียหายทางการเกษตรรวมมูลค่าราว 57.78 พันล้านเปโซฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นความเสียหายสูงสุดในประวัติศาสตร์ช่วงที่ผ่านมา ซึ่งพืชผลที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ ข้าวโพด รองลงมาคือข้าว พืชเศรษฐกิจมูลค่าสูง มันสำปะหลัง มะพร้าว และภาคประมง

ตามข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Statistics Authority: PSA) ผลกระทบทางเศรษฐกิจยังส่งผลในวงกว้าง โดยผลผลิตภาคเกษตรโดยรวมของประเทศในปี 2024 ลดลงร้อยละ 2.2 คิดเป็นมูลค่า 483.58 พันล้านเปโซ

รายงานจากเดอะอินไควเรอร์ (The Inquirer) ระบุว่า สำนักงานอาหารแห่งชาติฟิลิปปินส์ (National Food Authority: NFA) ได้เริ่มดำเนินโครงการโมสีข้าวฉุกเฉิน เพื่อเพิ่มปริมาณสำรองข้าวของภาครัฐ และสร้างพื้นที่จัดเก็บเพิ่มเติมสำหรับการรับซื้อข้าวเปลือกใหม่จากเกษตรกรภายในประเทศ

โครงการดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางความพยายามของรัฐบาลในการยกระดับความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และรักษาเสถียรภาพราคาข้าวในประเทศ ท่ามกลางแรงกดดันจากภาวะเงินเฟ้อและความไม่แน่นอนของอุปทานอาหารในตลาดโลก

ภายใต้โครงการนี้ NFA ได้ว่าจ้างโรงสีข้าวท้องถิ่นให้ดำเนินการแปรรูปข้าวเปลือกที่เก็บสำรองไว้จำนวนหลายพันกระสอบให้เป็นข้าวสาร โดยมุ่งเน้นพื้นที่ผลิตสำคัญ เช่น ภูมิภาคบิโคล (Bicol Region) เจ้าหน้าที่ระบุว่า มาตรการดังกล่าวจะช่วยยกระดับคุณภาพและความพร้อมของปริมาณข้าวในคลังสำรองของรัฐ ขณะเดียวกันยังช่วยให้รัฐบาลมีปริมาณสำรองเพียงพอสำหรับการกระจายฉุกเฉินและการแทรกแซงตลาดในกรณีจำเป็น

โครงการสีข้าวดังกล่าวยังคงคาดว่าจะสนับสนุนแคมเปญข้าวราคาประหยัดของรัฐบาล โดยช่วยให้สามารถระบายข้าวในสต็อกออกสู่ผู้บริโภคและหน่วยงานจำหน่ายภาครัฐได้รวดเร็วขึ้น

นอกจากนี้ การเพิ่มพื้นที่ว่างในคลังสินค้าจะทำให้ NFA สามารถรับซื้อข้าวเปลือก (palay) จากเกษตรกรได้มากขึ้นในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งจะช่วยพยุงราคาหน้าฟาร์ม (farmgate price) และสนับสนุนรายได้ของเกษตรกรผู้ผลิตภายในประเทศ

ที่มา *Oryza.com*

อินโดนีเซีย

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติอินโดนีเซีย (Statistics Indonesia) ว่า ผลผลิตข้าวของอินโดนีเซีย (Indonesia) ในช่วงเดือนมกราคม-กรกฎาคม 2569 (2026) คาดว่าจะอยู่ที่ 21.95 ล้านตัน ลดลง 0.35% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (Year-on-Year: YoY)

โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ซึ่งถือเป็นช่วงสำคัญของฤดูกาลผลิตข้าว ผลผลิตคาดว่าจะอยู่ที่ 7.92 ล้านตัน ลดลง 1.16% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

การปรับลดคาดการณ์ผลผลิตดังกล่าวสะท้อนถึงความกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งเริ่มส่งผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่เดือนเมษายนที่ผ่านมา

นักอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคาดการณ์ว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญจะทวีความรุนแรงขึ้นและอาจเข้าสู่จุดสูงสุดในช่วงเดือนสิงหาคม 2569 ส่งผลให้ฤดูแล้งมีระยะเวลายาวนานขึ้นและมีความรุนแรงมากกว่าปกติ ซึ่งภาวะดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าว ซึ่งต้องพึ่งพาปริมาณน้ำฝนและแหล่งน้ำชลประทานอย่างเพียงพอ ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่อาจลดลงในหลายพื้นที่เพาะปลูกสำคัญของประเทศ

สำนักข่าวเทมโป (Tempo.com) รายงานว่า รัฐบาลอินโดนีเซีย มีมติคงระดับราคาข้าวภายใต้โครงการอุดหนุนของภาครัฐไว้โดยไม่มีการปรับเพิ่ม แม้ว่าค่าเงินรูเปียห์ (rupiah) จะอ่อนค่าลงอย่างรุนแรง โดยรัฐบาลมุ่งรักษาเสถียรภาพด้านค่าครองชีพ ป้องกันแรงกดดันจากเงินเฟ้อด้านอาหาร และคุ้มครองกำลังซื้อของประชาชนภายในประเทศ

มาตรการดังกล่าวสะท้อนยุทธศาสตร์ในวงกว้างของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น แม้ว่าต้นทุนการนำเข้าจะปรับตัวสูงขึ้นจากผลกระทบของค่าเงินที่อ่อนค่าลงก็ตาม

ในช่วงหลายสัปดาห์ที่ผ่านมา ค่าเงินรูเปียห์เผชิญแรงกดดันอย่างหนัก ส่งผลให้ธนาคารกลางอินโดนีเซีย (Bank Indonesia) ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 50 จุดพื้นฐาน (basis points) เพื่อพยุงเสถียรภาพของค่าเงิน โดยเจ้าหน้าที่ระบุว่า การอ่อนค่าของรูเปียห์มีสาเหตุเชื่อมโยงกับความผันผวนของเศรษฐกิจโลก รวมถึงสถานการณ์ตึงเครียดในตะวันออกกลาง (Middle East) และต้นทุนพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้น

ทั้งนี้ ค่าเงินรูเปียห์อ่อนค่าลงแล้วประมาณ 6% นับตั้งแต่ต้นปี และแตะระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์เมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ

เพื่อป้องกันไม่ให้อัตราเงินเฟ้อด้านอาหารเร่งตัวสูงขึ้น ทางกรอินโดนีเซียระบุว่า รัฐบาลอาจขยายวงเงินอุดหนุนเพิ่มเติม หากราคาสินค้าอาหารนำเข้าสูงเกินเพดานราคาที่ภาครัฐกำหนดไว้ นอกจากนี้ รัฐบาลยังอาศัย

บทบาทของบูล็อก (Bulog) ซึ่งเป็นองค์การโลจิสติกส์แห่งชาติ ในการบริหารจัดการสต็อกข้าวให้เพียงพอ และรักษาเสถียรภาพราคาข้าวทั่วประเทศ

นโยบายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความกังวลของอินโดนีเซียต่อประเด็นความมั่นคงทางอาหารและความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อ ในช่วงเวลาที่ตลาดธัญพืช บัญ และพลังงานโลกยังคงเผชิญความผันผวนอย่างต่อเนื่อง

สำนักข่าวเทมโป (Tempo.com) ยังรายงานว่า อินโดนีเซีย กำลังเร่งดำเนินมาตรการขยายการเพาะปลูกข้าวล่วงหน้า ก่อนที่ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) จะเข้าสู่ช่วงรุนแรงสูงสุดในปี 2569 เพื่อปกป้องความมั่นคงทางอาหารของประเทศและรักษาระดับผลผลิตข้าวให้มีเสถียรภาพ

ภายใต้นโยบายดังกล่าว รัฐบาลอินโดนีเซียได้เริ่มโครงการเพาะปลูกข้าวบนพื้นที่ **750 เฮกตาร์** ในจังหวัดชวาตะวันออก (East Java) โดยเฉพาะในเขตลาโมังัน (Lamongan) ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งผลิตข้าวสำคัญของประเทศ

รัฐเร่งขยายพื้นที่เพาะปลูกก่อนฤดูแล้งรุนแรง

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรอินโดนีเซีย (Deputy Agriculture Minister) เปิดเผยว่า ยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในขณะนี้คือการเร่งขยายพื้นที่เพาะปลูกและเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตได้อย่างเพียงพอก่อนที่สภาพอากาศจะแห้งแล้งรุนแรงมากขึ้น

มาตรการสนับสนุนประกอบด้วย

- การจัดหาปุ๋ยและสารเคมีอย่างเพียงพอ
- การกระจายเมล็ดพันธุ์คุณภาพ
- การจัดสรรปุ๋ยให้เกษตรกร
- การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร
- การเร่งเพาะปลูกให้แล้วเสร็จก่อนช่วงวิกฤตของเอลนีโญ

หน่วยงานด้านสภาพอากาศคาดการณ์ว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) จะส่งผลกระทบต่ออินโดนีเซียรุนแรงที่สุดในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน 2569 โดยมีแนวโน้มเข้าสู่จุดสูงสุดในเดือนสิงหาคม

เดินทางลงทุนระบบน้ำ ลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง

เพื่อบรรเทาผลกระทบจากภาวะฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง รัฐบาลอินโดนีเซีย (Indonesia) ได้ดำเนินมาตรการเชิงรุกด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- ปรับปรุงและเสริมความแข็งแกร่งของระบบชลประทาน
- ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพิ่มเติม
- ติดตั้งและกระจายเครื่องสูบน้ำในพื้นที่เกษตร
- ฟื้นฟูและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำ

นับตั้งแต่ปี 2567 (2024) เป็นต้นมา รัฐบาลได้แจกจ่ายเครื่องสูบน้ำเกือบ 100,000 เครื่อง ไปยังพื้นที่เกษตรทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำในช่วงที่ปริมาณฝนลดลง

รัฐมั่นใจผลผลิตข้าวยังมีเสถียรภาพ

แม้จะเผชิญความเสี่ยงจากเอลนีโญ (El Niño) แต่เจ้าหน้าที่ภาครัฐยังคงแสดงความเชื่อมั่นว่า ปริมาณผลผลิตข้าวและอุปทานภายในประเทศจะยังคงอยู่ในระดับเพียงพอ

ปัจจัยสนับสนุนสำคัญ ได้แก่

- ปริมาณสำรองข้าวของรัฐบาลที่อยู่ในระดับสูง

- การขยายพื้นที่เพาะปลูกล่วงหน้า
- การเพิ่มความเข้มข้นของการเพาะปลูก (Cropping Intensity)
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำอย่างต่อเนื่อง

รัฐบาลคาดว่ามาตรการดังกล่าวจะช่วยลดผลกระทบต่อภาคการเกษตรและรักษาเสถียรภาพด้านอาหารได้ แม้สภาพอากาศจะแปรปรวนมากขึ้นก็ตาม

ความกังวลขยายวงกว้างทั่วเอเชีย

การเร่งดำเนินมาตรการของอินโดนีเซียสะท้อนถึงความกังวลที่เพิ่มขึ้นในหลายประเทศทั่วเอเชียเกี่ยวกับผลกระทบของเอลนีโญ (El Niño) ซึ่งกำลังก่อตัวและมีแนวโน้มส่งผลให้สภาพอากาศในช่วงครึ่งหลังของปี 2569 ร้อนและแห้งแล้งกว่าปกติ ซึ่งประเทศผู้ผลิตข้าวรายสำคัญที่อาจได้รับผลกระทบ ได้แก่ อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์

นักวิเคราะห์เตือนว่า ปริมาณฝนที่ลดลงอาจส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตข้าวในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการล่าช้าของฤดูเพาะปลูก การลดลงของผลผลิตต่อไร่ ความต้องการใช้น้ำชลประทานที่เพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น ความเสี่ยงต่ออุปทานข้าวในภูมิภาค

ที่มา *Oryza.com*

จีน

สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) รายงานว่า สถานการณ์การประกาศเตือนภัยน้ำท่วมในพื้นที่ภาคใต้ของ สาธารณรัฐประชาชนจีน กำลังก่อให้เกิดความกังวลเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อผลผลิตข้าวของประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่เพาะปลูกสำคัญตามลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง (Yangtze River Basin)

หน่วยงานภาครัฐของจีนได้ออกคำเตือนเกี่ยวกับฝนตกหนักและความเป็นไปได้ที่จะเกิดน้ำท่วมในหลายพื้นที่ ขณะที่ประเทศกำลังเข้าสู่ฤดูน้ำหลากประจำปี โดยคาดว่ามณฑลต่างๆ ในภาคใต้จะได้รับปริมาณน้ำฝนสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติในช่วงเดือนมิถุนายน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรระบุว่า การเกิดน้ำท่วมในช่วงนี้ของฤดูเพาะปลูกอาจส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อข้าวที่เพิ่งปลูกใหม่ ทั้งในรูปแบบของความเสียหายโดยตรงต่อต้นข้าว การล่าช้าของกิจกรรมการเพาะปลูกและการจัดการแปลงนา ตลอดจนการลดลงของผลผลิต หากมีน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน

จีนถือเป็นหนึ่งในประเทศผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมณฑลในภาคใต้มีบทบาทสำคัญต่อการผลิตข้าวนาปีต้นฤดูและข้าวปลูกสองรอบต่อปี (Double-Crop Rice) ของประเทศ แม้ว่าข้าวจะเป็นพืชที่สามารถทนต่อสภาพน้ำขังได้ดีกว่าพืชเศรษฐกิจหลายชนิด แต่ภาวะน้ำท่วมรุนแรงเกินระดับปกติอาจทำให้ต้นข้าวจมอยู่ใต้น้ำเป็นเวลานาน เพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพืช และส่งผลกระทบต่อการใช้ปุ๋ยและการดูแลรักษาแปลงเพาะปลูก ซึ่งอาจกระทบทั้งต่อคุณภาพและปริมาณผลผลิตในท้ายที่สุด

ความกังวลด้านสภาพอากาศดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ตลาดธัญพืชโลกกำลังเผชิญความไม่แน่นอนจากการก่อตัวของปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งส่งผลให้รูปแบบสภาพอากาศในหลายภูมิภาคของโลกแปรปรวนมากขึ้น

รายงานล่าสุดหลายฉบับชี้ว่า ภูมิภาคเอเชียกำลังเผชิญสภาพอากาศสุดขั้วที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยบางประเทศประสบภาวะภัยแล้ง ขณะที่บางพื้นที่เผชิญฝนตกหนักและน้ำท่วม ส่งผลให้แนวโน้มการผลิตพืชผลทางการเกษตรมีความไม่แน่นอนเพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนร่วมในตลาดสินค้าเกษตรทั่วโลกจึงติดตามสถานการณ์น้ำท่วมในจีนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากหากเกิดความเสียหายต่อผลผลิตข้าวในวงกว้าง อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณอุปทานข้าวภายในประเทศของจีน รวมถึงกระแสการค้าข้าวและสินค้าเกษตรในภูมิภาคเอเชีย ตลอดจนทิศทางตลาดข้าวโลกในระยะต่อไป

มีรายงานว่าจีนได้ปฏิเสธการนำเข้าข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาติ (non-basmati rice) จากอินเดียเพิ่มเติมอีกหลายล็อต โดยอ้างเหตุผลเกี่ยวกับการตรวจพบการปนเปื้อนของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม หรือจีเอ็มโอ (Genetically Modified Organisms: GMO) ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลมากขึ้นในแวดวงการค้า ว่าจีนอาจกำลังใช้มาตรการทางเทคนิคเป็นอุปสรรคทางการค้าเพื่อจำกัดการส่งออกข้าวจากอินเดีย

แหล่งข่าวในภาคการค้าระบุว่า หน่วยงานศุลกากรจีนได้ปฏิเสธการรับมอบข้าวจากอินเดียจำนวน 4-5 ล็อตในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา แม้อินเดียจะยืนยันมาโดยตลอดว่า ประเทศไม่มีการเพาะปลูกข้าวดัดแปลงพันธุกรรมในเชิงพาณิชย์ โดยปัจจุบันอินเดียอนุญาตให้มีการเพาะปลูกพืชดัดแปลงพันธุกรรมเชิงพาณิชย์เฉพาะฝ้ายเท่านั้น

ก่อนหน้านี้ เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา จีนได้ปฏิเสธการนำเข้าข้าวจากอินเดียแล้วจำนวน 3 ล็อต และยังได้ระงับใบอนุญาตนำเข้าของผู้ส่งออกอินเดีย 3 ราย ด้วยเหตุผลในลักษณะเดียวกัน

เจ้าหน้าที่และผู้ส่งออกของอินเดียเห็นว่า การปฏิเสธสินค้าข้าหลายครั้งกำลังส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของอินเดียในตลาดข้าวโลก โดยมีรายงานว่าปัจจุบันมีการปฏิเสธการนำเข้าข้าวจากอินเดียแล้วราว 70 ล็อต แม้ว่าสินค้านี้จะผ่านการรับรองจากสำนักงานอินเดียของบริษัท ไชน่า เซอร์ติฟิเคชัน แอนด์ อินสเปกชัน กรุ๊ป (China Certification & Inspection Group: CCIC) ซึ่งเป็นหน่วยงานตรวจสอบของรัฐจีนแล้วก็ตาม

ความไม่แน่นอนดังกล่าวยังส่งผลให้ผู้ส่งออกอินเดียชะลอการจัดส่งสินค้าด้วยความสมัครใจเกือบ 200 ตู้คอนเทนเนอร์ เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในการถูกปฏิเสธเพิ่มเติม

เพื่อตอบโต้ข้อกล่าวหาดังกล่าว กระทรวงสิ่งแวดล้อมและป่าไม้แห่งอินเดีย (Ministry of Environment and Forests) ได้ออกบันทึกชี้แจงเมื่อวันที่ 30 เมษายนที่ผ่านมา ระบุว่า คณะกรรมการประเมินวิศวะพันธุกรรม (Genetic Engineering Appraisal Committee: GEAC) ยังไม่เคยอนุมัติการเพาะปลูกข้าวจีเอ็มโอในประเทศ

ขณะเดียวกัน สภาวิจัยการเกษตรแห่งอินเดีย (Indian Council of Agricultural Research: ICAR) ได้ยืนยันต่อองค์การพัฒนาเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป (Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority: APEDA) ว่า ไม่มีการเพาะปลูกข้าวดัดแปลงพันธุกรรมในเชิงพาณิชย์ในอินเดียแต่อย่างใด

ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าและนโยบายหลายรายมองว่า ประเด็นดังกล่าวอาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้านอาหารเพียงอย่างเดียว โดยบางฝ่ายมองว่าจีนอาจใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อบั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของอินเดียในตลาดข้าวโลก หรือใช้เป็นเครื่องมือต่อรองในประเด็นการค้าระหว่างประเทศในวงกว้าง

นอกจากนี้ ยังมีข้อสงสัยว่าทางการจีนอาจไม่ได้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบหรือกระบวนการทดสอบที่ใช้ในการตรวจหาการปนเปื้อนจีเอ็มโออย่างไร้ประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่อินเดียได้หารือกับสำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (General Administration of Customs of China: GACC) แล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ส่งออกระบุว่าทางการจีนยังไม่ได้ชี้แจงอย่างชัดเจนถึงหลักเกณฑ์หรือเหตุผลเชิงเทคนิคที่ใช้ในการปฏิเสธสินค้า

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่บางรายยังตั้งข้อสังเกตว่า มีความเป็นไปได้เพียงเล็กน้อยที่ข้าวจากแหล่งผลิตอื่นอาจถูกปะปนหรือมีการระบุแหล่งกำเนิดผิดพลาดว่าเป็นสินค้าจากอินเดีย ณ ท่าเรือกลางทาง แม้จะย่ำว่าโอกาสเกิดกรณีดังกล่าวมีค่อนข้างต่ำก็ตาม

ข้อพิพาทดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีความอ่อนไหวต่อการค้าข้าวโลก เนื่องจากอินเดียยังคงเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก ขณะที่จีนยังคงดำเนินนโยบายบริหารจัดการความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศ และนโยบายนำเข้าสินค้าเกษตรอย่างระมัดระวังต่อเนื่อง

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง รายงานว่า สำนักงานศุลกากรจีนรายงานปริมาณข้าวนำเข้าของจีนในเดือนมีนาคม 2569 มีจำนวน 392,021 ตัน โดยปริมาณเพิ่มขึ้น 67% เมื่อเทียบกับเดือนมีนาคม 2568 (ปริมาณนำเข้าข้าวเดือนมีนาคม 2568 อยู่ที่ 235,014 ตัน) โดยประเทศหลักที่นำเข้าข้าวในเดือนมีนาคม 2569 ได้แก่ 1.เวียดนาม 109,477 ตัน 2.ไทย 31,739 ตัน 3.เมียนมา 12,490 ตัน

ทั้งนี้ ในเดือนมีนาคม 2569 จีนนำเข้าข้าวสาร (พิกัดสินค้า 1006) จากไทยปริมาณ 31,739 ตัน มูลค่าประมาณ 17.469 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยปริมาณและมูลค่าลดลง 34% และ 35% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า (มีนาคม 2568) ที่มีการนำเข้าปริมาณ 47,923 ตัน มูลค่าประมาณ 26.847 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2569 (มกราคม-มีนาคม 2569) จีนนำเข้าข้าวสาร (พิกัดสินค้า 1006) จากไทยปริมาณ 74,004 ตัน มูลค่าประมาณ 46.087 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยปริมาณลดลง 37% และมูลค่าลดลง 40% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568 ที่นำเข้า 117,305 ตัน มูลค่าประมาณ 77.433 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) ระบุว่า จีนกำลังเผชิญกับสภาพอากาศแปรปรวน โดยมีฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องและเกิดขึ้นเร็วกว่าปกติในหลายพื้นที่ที่เกษตรกรรมสำคัญของประเทศ ได้แก่ มณฑลเหอหนาน (Henan Province) มณฑลเหอเป่ย์ (Hebei Province) และ มณฑลอันฮุย (Anhui Province) ส่งผลให้ความเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัยเพิ่มสูงขึ้น และอาจกระทบต่อการผลิตพืชอาหารสำคัญหลายชนิด ทั้งข้าวสาลี ข้าว ผัก และผลไม้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจีนได้ออกคำเตือนว่า ปริมาณฝนที่ตกต่อเนื่องเป็นเวลานาน ประกอบกับปริมาณแสงแดดที่ต่ำกว่าปกติ กำลังส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของข้าวสาลี โดยทำให้กระบวนการพัฒนาของต้นพืชล่าช้า เกิดปัญหาต้นพืชล้ม (Crop Lodging) ในหลายพื้นที่ และเพิ่มความเสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืชและโรคพืช

นักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพภูมิอากาศระบุว่า รูปแบบสภาพอากาศที่ผิดปกติดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก (Climate Change) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบหมุนเวียนบรรยากาศและรูปแบบการกระจายตัวของมวลอากาศ ส่งผลให้เหตุการณ์ฝนตกหนักและสภาพอากาศสุดขั้วเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น

ขณะเดียวกัน เหตุการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นล่าสุดใน นครฉงชิ่ง (Chongqing Municipality) ได้ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตประชาชนแล้ว สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของสภาพอากาศที่กำลังส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่ของประเทศ

เพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติและเสริมสร้างความพร้อมในการรับมือ รัฐบาลจีนได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 160 ล้านหยวน หรือประมาณ 23.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการดำเนินมาตรการป้องกันภัย การบรรเทาความเสียหาย และการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและสภาพอากาศรุนแรง
ที่มา Oryza.com

ญี่ปุ่น

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง (Ministry of Agriculture, Forestry, and Fisheries: MAFF) ได้ประกาศแผนการจัดซื้อข้าวจากตลาดต่างประเทศผ่านกระบวนการประมูลระหว่างประเทศ (International Tender) โดยมีปริมาณรวมประมาณ 43,000 ตัน ตามประกาศบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

โดยกำหนดการยื่นเสนอราคาจะจัดขึ้นในวันที่ 12 มิถุนายน 2569 ระหว่างเวลา 13:15-14:00 น. ตามเวลาประเทศญี่ปุ่น

ภายใต้เงื่อนไขของการประมูล ข้าวที่จัดซื้อในครั้งนี้มีกำหนดส่งมอบระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2569 ถึง 15 พฤศจิกายน 2569 ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการบริหารจัดการอุปทานข้าวในช่วงปลายปีงบประมาณและฤดูกาลบริโภคภายในประเทศ

ทั้งนี้ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประมูลสามารถตรวจสอบได้จากประกาศของกระทรวงเกษตร (MAFF) ที่ https://www.maff.go.jp/j/seisan/boueki/nyusatu/n_announce/attach/pdf/index-476.pdf

สำนักข่าวเกียวโด รายงานว่า รัฐบาลญี่ปุ่นยอมรับว่าการประเมินอุปทานข้าวที่สูงเกินไป และการตอบสนองที่ล่าช้าของภาครัฐในประเมินสถานการณ์ ตลอดจนการระบายข้าวสำรองฉุกเฉินนั้น คือสาเหตุที่ทำให้ญี่ปุ่นเผชิญวิกฤตการณ์ข้าวเมื่อไม่นานมานี้

รัฐบาลญี่ปุ่นได้เผยแพร่รายงานสมุดปกขาว (White Paper) เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2569 โดยระบุว่า ภาวะขาดแคลนข้าวเริ่มปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในช่วงฤดูร้อนปี 2567 โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งรวมถึงผลผลิตที่ตกต่ำอันเนื่องมาจากอุณหภูมิที่สูงขึ้น ตลอดจนการบริโภคที่เพิ่มขึ้นจากกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการกักตุนสินค้าของประชาชนบางส่วนเพื่อเตรียมรับมือกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่

รัฐบาลญี่ปุ่นระบุในรายงานสมุดปกขาวว่า จากสมมติฐานที่ว่าผลผลิตข้าวมีเพียงพอ ทางรัฐบาลจึงไม่ได้ดำเนินการเชิงรุกในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การกระจายสินค้า ซึ่งส่งผลให้ราคาพุ่งสูงขึ้นในเวลาต่อมา

ภาวะขาดแคลนดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลญี่ปุ่นต้องระบายข้าวสำรองที่เก็บไว้สำหรับใช้ในยามฉุกเฉินออกมาเป็นระลอก เพื่อช่วยบรรเทาความกังวลของประชาชน และเพื่อลดให้ราคาขายปลีกข้าวปรับตัวลดลง แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลก็ยอมรับว่าการตัดสินใจดังกล่าวเกิดขึ้นช้าเกินไป โดยระบุว่ารัฐบาลล้มเหลวในการขจัดความกังวลในกลุ่มผู้ค้าส่งข้าว

ทั้งนี้ การที่ภาคเอกชนญี่ปุ่นได้นำเข้าข้าวในปี 2568 พุ่งขึ้นถึง 95 เท่าจากปีก่อนหน้า สู่ระดับ 96,834 ตัน รัฐบาลจึงได้เตือนในรายงานสมุดปกขาวประจำปีว่า ผลผลิตภายในประเทศอาจได้รับผลกระทบ

ก่อนหน้านี้ กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงของญี่ปุ่นได้ประเมินว่า ความต้องการบริโภคข้าวจะลดลงท่ามกลางจำนวนประชากรของประเทศที่ลดน้อยลง

อย่างไรก็ดี การประเมินดังกล่าวกลับผิดพลาด เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่พุ่งสูงขึ้นนั้น ย่อมหมายถึงปริมาณการบริโภคข้าวเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ การที่รัฐบาลออกประกาศเตือนภัยในช่วงฤดูร้อนปี 2567

เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในร่องลึกนังไก (Nankai Trough) ตามแนวชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกนั้น ได้กระตุ้นให้ประชาชนแทกักตุนข้าว

ในช่วงที่วิกฤตการณ์อยู่ในขั้นรุนแรงสุด ราคาข้าวในญี่ปุ่นพุ่งขึ้นสูงกว่า 4,000 เยน (25 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 5 กิโลกรัม ซึ่งกลุ่มผู้ค้าส่งข้าวระบุว่า ปัจจัยนี้ทำให้ภาคครัวเรือนหันไปบริโภคบะหมี่และขนมปังแทน

ทั้งนี้ รายงานสมุดปกขาวดังกล่าว ซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีชานาเอะ ทาคาอิชิ เป็นรายงานของรัฐบาลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและความท้าทายต่างๆ ที่ภาคเกษตรกรรมกำลังเผชิญ

สำนักข่าวนิปปอน (Nippon.com) รายงานว่า แม้ว่าขนมปัง เส้นก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ และอาหารประเภทแป้งอื่นๆ จะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ข้าว ยังคงเป็นอาหารหลักที่มีบทบาทสำคัญในวิถีการบริโภคของประชาชนชาวญี่ปุ่น ระบุว่า ผลการสำรวจล่าสุดพบว่า ร้อยละ 86.8 ของผู้บริโภคชาวญี่ปุ่นรับประทานข้าวขาวอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง ขณะที่เกือบหนึ่งในสามของผู้ตอบแบบสำรวจบริโภคข้าววันละ 2 ครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญอันยั่งยืนของข้าวในวัฒนธรรมอาหารและชีวิตประจำวันของชาวญี่ปุ่น

ผลการสำรวจยังชี้ให้เห็นถึงความใส่ใจของผู้บริโภคต่อคุณภาพและรสชาติของข้าว โดยเกือบร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่า พวกเขาให้ความสำคัญกับการลิ้มรสและรับรู้รสชาติของข้าวอย่างตั้งใจในระหว่างการรับประทานอาหาร ทั้งนี้ ข้าวที่หุงสุกใหม่ได้รับการยกย่องอย่างท่วมท้นว่าเป็นรูปแบบการบริโภคที่มีรสชาติอร่อยที่สุด ขณะที่ข้าวปั้นญี่ปุ่น หรือโอนิกิริ (Onigiri) และข้าวที่เก็บเกี่ยวในฤดูกาลใหม่ก็ได้รับความนิยมในฐานะวิธีการรับประทานข้าวที่ผู้บริโภคชื่นชอบเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้บริโภคยังใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อยกระดับคุณภาพและรสชาติของข้าว ไม่ว่าจะเป็นการเลือกซื้อข้าวที่เพิ่งเก็บเกี่ยว การคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวเฉพาะ หรือการเลือกข้าวจากแหล่งผลิตที่มีชื่อเสียง ตลอดจนการปรับปรุงเทคนิคการหุงข้าวให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ผู้ตอบแบบสำรวจจำนวนมากยังคงให้ความสำคัญกับแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิม อาทิ การสีข้าวกล้องในปริมาณเล็กน้อยเป็นประจำเพื่อรักษาความสดใหม่ของเมล็ดข้าว และการแช่ข้าวในน้ำเย็นก่อนนำไปหุง ซึ่งเป็นวิธีที่เชื่อกันว่าสามารถช่วยยกระดับรสสัมผัสและคุณภาพของข้าวได้ดียิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความพิถีพิถันของผู้บริโภคชาวญี่ปุ่นในการแสวงหารสชาติและเนื้อสัมผัสที่ดีที่สุดจากอาหารหลักประจำชาติ

ผลการสำรวจดังกล่าวตอกย้ำว่า ข้าวยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมการบริโภคในประเทศญี่ปุ่น (Japan) และยังคงครองสถานะเป็นอาหารหลักที่มีคุณค่าทั้งในมิติทางวัฒนธรรม สังคม และวิถีชีวิตของประชาชน แม้พฤติกรรมการบริโภคอาหารจะมีความหลากหลายมากขึ้นในยุคปัจจุบันก็ตาม

ขณะที่มีรายงานว่า การบริโภคข้าวในประเทศญี่ปุ่นปรับตัวลดลงสู่ระดับต่ำสุดในรอบ 7 ปีในปีงบประมาณ 2025 โดยได้รับแรงกดดันจากราคาข้าวที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้บริโภคหันไปบริโภคอาหารหลักทางเลือกที่มีราคาถูกกว่า เช่น ขนมปังและก๋วยเตี๋ยว

ข้อมูลจากแบบสำรวจผู้บริโภคที่จัดทำโดยองค์กรในอุตสาหกรรมซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน และติดตามภาวะอุปสงค์-อุปทานของข้าว ระบุว่า การบริโภคข้าวเฉลี่ยต่อเดือนลดลง 6.1% จากปีก่อนหน้า อยู่ที่ระดับ 4.435 กิโลกรัมต่อคน

การลดลงดังกล่าวเทียบเท่ากับการบริโภคข้าวลดลงประมาณ 4.4 ชามต่อคนตลอดทั้งปี โดยอ้างอิงจากปริมาณมาตรฐานการบริโภคต่อหนึ่งหน่วยบริโภคที่ 65 กรัมต่อชาม

การสำรวจทั่วประเทศดังกล่าวดำเนินการผ่านแบบสอบถามออนไลน์แบบตอบด้วยตนเอง (self-administered questionnaire) โดยประเมินการบริโภคข้าวภายในครัวเรือนจากข้อมูลสต็อกข้าว การซื้อ และขนาดครอบครัว

ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนผลกระทบจากการปรับตัวขึ้นอย่างรุนแรงของราคาข้าว หลังเหตุการณ์ที่สื่อเรียกว่า การจลาจลข้าวเรวะ (Reiwa rice riots) เมื่อช่วงฤดูร้อนปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงที่ข้าวขาดแคลนจากชั้นวางในซูเปอร์มาร์เก็ต และราคาข้าวทั่วประเทศพุ่งสูงขึ้น โดยราคาข้าวเฉลี่ยต่อถุงขนาด 5 กิโลกรัมเคยแตะระดับประมาณ 4,000 เยน (ราว 25 ดอลลาร์สหรัฐ)

อย่างไรก็ตาม มีสัญญาณว่าการบริโภคข้าวอาจเริ่มฟื้นตัวขึ้นอีกครั้ง โดยองค์กรดังกล่าวได้เผยแพร่ข้อมูลเบื้องต้นของเดือนเมษายน โดยระบุว่า การบริโภคข้าวเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 4,762 กรัมต่อคน เพิ่มขึ้น 423 กรัมจากระดับของเดือนมีนาคม โดยในสัดส่วนการบริโภคทั้งหมด พบว่า 66.5% เป็นการบริโภคภายในครัวเรือน 20.2% มาจากอาหารสำเร็จรูป เช่น ข้าวกล่อง (bento) และ 13.3% มาจากการรับประทานอาหารนอกบ้าน

ด้านช่องทางการจัดซื้อ พบว่าซูเปอร์มาร์เก็ต (supermarkets) ยังคงเป็นช่องทางหลัก คิดเป็น 50.3% ของการซื้อทั้งหมด รองลงมาคือข้าวที่ได้รับฟรีจากครอบครัวหรือคนรู้จัก 11.4% การซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ 11.2% และร้านขายยา (drugstores) 7.2% ขณะที่ร้านค้าข้าวเฉพาะทางมีสัดส่วนเพียง 2.8%

ในด้านราคา ร้านสะดวกซื้อ (convenience stores) เป็นช่องทางที่มีราคาข้าวเฉลี่ยสูงที่สุดที่ 1,045 เยนต่อกิโลกรัม ขณะที่การซื้อโดยตรงจากเกษตรกรเป็นช่องทางที่ถูกที่สุดที่ 532 เยนต่อกิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของราคาในร้านสะดวกซื้อ ส่วนซูเปอร์มาร์เก็ตมีราคาเฉลี่ย 735 เยนต่อกิโลกรัม และการซื้อผ่านช่องทางออนไลน์อยู่ที่ 720 เยนต่อกิโลกรัม

แม้ว่าราคาข้าวจะเริ่มมีสัญญาณการปรับตัวลดลง และการบริโภคเริ่มฟื้นตัว แต่ค่าครองชีพที่ยังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่องยังคงเป็นปัจจัยกดดันกำลังซื้อของครัวเรือนทั่วประเทศญี่ปุ่นอย่างมีนัยสำคัญ

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) รายงานว่า ญี่ปุ่นกำลังเตรียมดำเนินการปฏิรูประบบนโยบายข้าวครั้งสำคัญ โดยจะเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2570 เป็นต้นไป

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงแห่งญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries: MAFF) มีแผนยกเลิกโครงการ “การจ่ายเงินสนับสนุนโดยตรงเพื่อการใช้ประโยชน์จากนาข้าว” (Direct Payment for Rice Paddy Utilization) ซึ่งใช้มาอย่างยาวนาน และแทนที่ด้วยระบบสนับสนุนรูปแบบใหม่ที่อิงกับประสิทธิภาพการผลิตและผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ (Productivity-Based Support System) โดยมุ่งให้รางวัลแก่เกษตรกรที่สามารถเพิ่มผลผลิตได้สูงขึ้น แทนการสนับสนุนเพียงเพื่อรักษาพื้นที่นาข้าวไว้ดังเช่นในอดีต

นโยบายใหม่นี้จะครอบคลุมทั้งพื้นที่นาข้าว และพื้นที่เกษตรไร่หรือพื้นที่เกษตรบนที่ดอน (Upland Fields) สะท้อนถึงการเปลี่ยนผ่านจากนโยบายที่เน้นการอนุรักษ์พื้นที่นาข้าว ไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรในภาพรวม

เปลี่ยนจากการจ่ายเงินตามพื้นที่ สู่การจ่ายเงินตามผลผลิต

ภายใต้ระบบเดิม เกษตรกรจะได้รับเงินสนับสนุนตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก หากปลูกพืชทางเลือกในพื้นที่นาข้าว เช่น

- ข้าวสาลี (Wheat)
- ข้าวบาร์เลย์ (Barley)

- ถั่วเหลือง (Soybeans)
- พืชอาหารสัตว์ (Feed Crops)
- ข้าวที่ไม่ได้ใช้เพื่อการบริโภคโดยตรง (Non-Table Rice)

อย่างไรก็ตาม ภายใต้ระบบใหม่ รัฐบาลจะเชื่อมโยงการจ่ายเงินสนับสนุนเข้ากับระดับผลผลิตและการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงแห่งญี่ปุ่น (MAFF) มีแผนกำหนด เกณฑ์มาตรฐานผลผลิตระดับภูมิภาค (Regional Yield Benchmarks) และจัดสรรเงินสนับสนุนตามผลการผลิตที่เกิดขึ้นจริง

พืชที่เข้าข่ายได้รับการสนับสนุนยังคงครอบคลุมข้าวที่ไม่ใช่บริโภคโดยตรง ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ถั่วเหลือง และพืชอาหารสัตว์ แต่การรับเงินอุดหนุนจะขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานด้านการผลิตมากขึ้น

นอกจากนี้ เกษตรกรอาจต้องนำเทคโนโลยีและแนวทางการผลิตสมัยใหม่มาใช้ เช่น

- การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ
- การปรับปรุงระบบระบายน้ำ
- การปลูกพันธุ์พืชทนความร้อน
- การใช้พันธุ์พืชให้ผลผลิตสูง
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming Technologies)

เพื่อให้มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

ขยายการสนับสนุนข้าวบริโภค หวังชิงส่วนแบ่งตลาดคืนจากข้าวนำเข้า

หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการปฏิรูปครั้งนี้ คือ การขยายมาตรการสนับสนุนไปยัง ข้าวเพื่อการบริโภคโดยตรง (Table Rice) ซึ่งใช้โดยภัตตาคาร ร้านอาหาร และผู้ผลิตอาหารพร้อมรับประทาน (Ready-to-Eat Meal Manufacturers)

รัฐบาลญี่ปุ่น คาดหวังว่ามาตรการดังกล่าวจะช่วยให้ข้าวภายในประเทศสามารถฟื้นคืนส่วนแบ่งตลาดที่สูญเสียไปให้แก่ข้าวนำเข้า หลังจากในช่วงที่ผ่านมา ผู้ประกอบการร้านอาหารและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารหันไปใช้ข้าวนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากราคาข้าวภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม สิทธิในการรับการสนับสนุนดังกล่าวจะจำกัดเฉพาะเกษตรกรที่ใช้วิธีการเพาะปลูกซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิต เช่น

- การหว่านเมล็ดโดยตรง (Direct Seeding)
- การปลูกต่อซังหรือการแตกหน่อหลังเก็บเกี่ยว (Ratoon Cropping)

ความมั่นคงทางอาหารเป็นแรงผลักดันสำคัญของการปฏิรูป

การเปลี่ยนแปลงนโยบายครั้งนี้สะท้อนถึงความกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหารในระยะยาวของญี่ปุ่น

ผู้กำหนดนโยบายมองว่าระบบอุดหนุนเดิมก่อให้เกิดข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่

- ขะลอการรวมแปลงเกษตรและการขยายขนาดฟาร์ม
- ลดแรงจูงใจในการเพิ่มผลผลิตการผลิต
- ส่งเสริมให้พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ไร่ยังคงถูกปลูกในพื้นที่นาข้าว ซึ่งอาจไม่ใช่การใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงแห่งญี่ปุ่น (MAFF) ประเมินว่า จำนวนเกษตรกรของประเทศอาจลดลงถึงครึ่งหนึ่งจากระดับในปี 2563 (2020) ภายในปี 2573 (2030)

ขณะเดียวกัน พื้นที่เกษตรประมาณ 30% ของประเทศมีความเสี่ยงที่จะถูกปล่อยรกร้าง หากไม่มีการเร่งดำเนินมาตรการรวมแปลงเกษตรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ด้วยเหตุนี้ ระบบสนับสนุนรูปแบบใหม่จึงมีเป้าหมายเพื่อ

- เพิ่มการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรทุกประเภทอย่างเต็มศักยภาพ
- ยกระดับกำลังการผลิตอาหารภายในประเทศ
- ส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพภาคเกษตร
- รองรับปัญหาการลดลงของประชากรและแรงงานภาคเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

ประเด็นสำคัญของการปฏิรูปนโยบาย

- เปลี่ยนจากการอุดหนุนตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก ไปสู่การอุดหนุนตามผลผลิตและประสิทธิภาพการผลิต

- ขยายขอบเขตการสนับสนุนจากพื้นที่นาข้าวไปยังพื้นที่เกษตรทุกประเภท รวมถึงพื้นที่เกษตรบนที่ดอน
- เพิ่มแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยี การเพิ่มผลผลิต และการยกระดับประสิทธิภาพฟาร์ม
- สนับสนุนข้าวบริโภคภายในประเทศเพื่อแข่งขันกับข้าวนำเข้าที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นในภาคบริการอาหาร
- เร่งกระบวนการรวมแปลงเกษตรและการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมข้าวของญี่ปุ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นักวิเคราะห์มองว่า การปฏิรูปครั้งนี้ถือเป็นหนึ่งในความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญที่สุดของนโยบายข้าวญี่ปุ่นในรอบหลายทศวรรษ โดยสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากแนวคิดการรักษาพื้นที่เพาะปลูกแบบดั้งเดิมไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรที่ขับเคลื่อนด้วยผลิตภาพ ความสามารถในการแข่งขัน และความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว ท่ามกลางความท้าทายด้านประชากรสูงวัยและจำนวนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงแห่งญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries: MAFF) เปิดเผยผลการประมูลนำเข้าข้าวภายใต้กลไกการซื้อและขายพร้อมกัน หรือ Simultaneous Buy and Sell (SBS) รอบแรก ภายใต้กรอบความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกแบบครอบคลุมและก้าวหน้า (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP) สำหรับปีงบประมาณ 2026/27 (เมษายน 2026 – มีนาคม 2027) ซึ่งได้ดำเนินการประมูลเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2026 โดยผลการประมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับปริมาณข้าวคงเหลือที่ยังไม่มีการจำหน่ายจำนวน 889 ตัน จากการประมูลที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคมที่ผ่านมา

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงแห่งญี่ปุ่น (MAFF) มีเป้าหมายในการนำเข้าข้าวประมาณ 1,240 ตัน แม้ว่าจะได้รับข้อเสนอประมูลครบตามปริมาณดังกล่าว แต่ท้ายที่สุดได้อนุมัติการนำเข้าเพียง 351 ตัน ซึ่งทั้งหมดเป็นข้าวเต็มเมล็ด (wholegrain rice)

กระทรวงฯ ยังได้ดำเนินกระบวนการการจับคู่ใบเสนอราคาเพิ่มเติม (additional quotation matching process) สำหรับปริมาณข้าวที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรจำนวน 889 ตัน เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2026

ล่าสุด กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมงของญี่ปุ่น (MAFF) ได้เผยแพร่ผลการประมูล ซึ่งรวมถึงปริมาณข้าวคงเหลือจำนวน 889 ตัน ที่ยังไม่ได้รับการจัดสรรจากการประมูลรอบก่อนหน้า ซึ่งดำเนินการเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2569

โดยการประมูลรอบแรก MAFF มีเป้าหมายนำเข้าข้าวประมาณ 1,240 ตัน แม้ว่ากระทรวงจะได้รับข้อเสนอประมูลครอบคลุมปริมาณทั้งหมด 1,240 ตันตามที่เปิดประมูล แต่กลับมีการอนุมัติจัดสรรเพียง 351 ตันเท่านั้น โดยข้าวที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมดเป็นข้าวเต็มเมล็ด (Wholegrain Rice) และการเปิดรับเสนอราคาเพิ่มเติม MAFF ได้จัดกระบวนการจับคู่ใบเสนอราคาเพิ่มเติม (Additional Quotation Matching Process) เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2569 ผลปรากฏว่า กระทรวงได้รับข้อเสนอครอบคลุมปริมาณข้าวทั้งหมด 889 ตันที่เปิดประมูลเพิ่มเติม และสามารถจัดสรรได้ครบถ้วนเต็มจำนวน ส่งผลให้ปริมาณข้าวที่เปิดประมูลในส่วนของที่เหลือได้รับการจัดสรรครบทั้งหมดในที่สุด

ทั้งนี้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกแบบครอบคลุมและก้าวหน้า (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP) เป็นข้อตกลงการค้าเสรีพหุภาคีระหว่างประเทศออสเตรเลีย (Australia) บรูไน (Brunei) แคนาดา (Canada) ชิลี (Chile) ญี่ปุ่น (Japan) มาเลเซีย (Malaysia) เม็กซิโก (Mexico) นิวซีแลนด์ (New Zealand) เปรู (Peru) สิงคโปร์ (Singapore) และเวียดนาม (Vietnam)

ที่มา *Oryza.com*

อินเดีย

ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาข้าวส่งออกของอินเดียปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยข้าวขาว 5% (5% broken white rice) ราคาอยู่ที่ 342–346 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ปรับเพิ่มขึ้น 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ขณะที่ข้าวครึ่ง 5% (5% broken parboiled rice) ราคาอยู่ที่ 333–337 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันปรับเพิ่มขึ้น 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

สำนักข่าว BigMint รายงานว่า ตลาดค้าระหว่างขนส่งข้าวส่งออกชบเซาในรอบสัปดาห์ จากอุปสงค์ที่อ่อนตัว ขณะที่แนวโน้มฤดูมรสุมช่วยพยุงบรรยากาศตลาด โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

- การค้าข้าวสู่แอฟริกาตะวันตกชะลอตัวจากความต้องการซื้อที่อ่อนแอลง
- ปัญหาความแออัดของท่าเรือและความเสี่ยงจากฤดูมรสุมช่วยหนุนทัศนคติของผู้ให้บริการเรือ

ตลาดค้าระหว่างขนส่งข้าวส่งออกของอินเดีย ยังคงอยู่ในภาวะชบเซาในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 3 มิถุนายน 2569 (2026) เนื่องจากความสนใจในการจัดซื้อที่ลดลงและปริมาณสินค้าส่งออกที่มีจำกัด ส่งผลให้กิจกรรมการขนส่งในเส้นทางการค้าหลักหลายเส้นทางชะลอตัวลง

ผู้ประกอบการในตลาดระบุว่า คำสั่งซื้อใหม่ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่ทั้งผู้เช่าเรือ (Charterers) และผู้ส่งออกต่างดำเนินธุรกิจด้วยความระมัดระวัง ส่งผลให้ปริมาณการทำสัญญาขนส่ง (Fixtures) อยู่ในระดับต่ำ

นายหน้าเรือรายหนึ่งให้สัมภาษณ์กับ BigMint ว่ากิจกรรมการทำสัญญาเช่าเรือยังคงชบเซา เนื่องจากผู้ประกอบการจำนวนมากชะลอการจองระวางเรือ โดยคาดการณ์ว่าท่าเรือขนส่งอาจปรับตัวสูงขึ้นในช่วงฤดูมรสุม

ขณะที่การค้าสู่แอฟริกาตะวันตกชะลอตัวจากอุปสงค์ที่อ่อนแอ บรรยากาศตลาดขนส่งสินค้าทางเรือแบบเทกอง (Bulk Freight Market) ในเส้นทางจากเมืองกาคินาดา (Kakinada) รัฐอานธรประเทศ (Andhra Pradesh)

ของอินเดีย ไปยังภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก (West Africa) อ่อนตัวลงในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา จากความต้องการซื้อที่ซบเซาและกิจกรรมการค้าลดลง

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดเปิดเผยว่า การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบด้านการนำเข้าในประเทศเบนิน (Benin) ยังคงส่งผลกระทบต่อการค้าเคลื่อนย้ายสินค้า และทำให้การทำสัญญาขนส่งใหม่ไปยังหลายประเทศในแอฟริกาตะวันตกลดลงอย่างต่อเนื่อง

นายหน้าเรือรายหนึ่งกล่าวว่า ความต้องการซื้อที่อ่อนแอลงจากประเทศจีน ยังคงเป็นปัจจัยกดดันกิจกรรมทางการค้าโดยรวม ขณะที่ปริมาณสินค้าที่พร้อมส่งออกลดลง ยิ่งจำกัดจำนวนคำสั่งซื้อการขนส่งใหม่ในตลาด

อย่างไรก็ตาม แม้อุปสงค์จะอ่อนตัวลง แต่ปัญหาความแออัดของเรือที่ท่าเรือากินาดา (Kakinada Port) ยังคงดำเนินอยู่ ส่งผลให้จำนวนเรือพร้อมรับงานในระยะใกล้ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก และช่วยป้องกันไม่ให้ค่าระวางขนส่งปรับลดลงอย่างรุนแรง

ความกังวลด้านโลจิสติกส์เพิ่มแรงกดดันต่อภาคการส่งออก โดยตลาดค่าระวางขนส่งตู้คอนเทนเนอร์ไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแอฟริกาตะวันออก (East Africa) ยังคงมีทิศทางที่หลากหลาย โดยแม้ความต้องการขนส่งจะทรงตัว แต่ยังคงขาดปัจจัยสนับสนุนที่ชัดเจนในการผลักดันตลาด

ขณะเดียวกัน ผู้ส่งออกยังต้องเผชิญกับต้นทุนการขนส่งภายในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น ภายหลังจากปรับขึ้นราคาน้ำมันดีเซลเมื่อไม่นานมานี้

ภาคอุตสาหกรรมยังคงติดตามสถานการณ์ที่ท่าเรือชวาหระลาล เนห์รู (Jawaharlal Nehru Port Trust: JNPT) อย่างใกล้ชิด หลังมีรายงานเกี่ยวกับข้อเสนอให้ระงับการให้บริการของผู้ประกอบการขนส่งบางส่วน แม้ว่าผลกระทบต่อการค้าเคลื่อนย้ายสินค้ายังไม่ชัดเจนก็ตาม

ผู้ค้ารายหนึ่งกล่าวว่า การปรับขึ้นราคาน้ำมันดีเซลทำให้ต้นทุนการขนส่งภายในประเทศสูงขึ้น ซึ่งยังเพิ่มแรงกดดันต่อผู้ส่งออกที่กำลังเผชิญกับอุปสงค์จากต่างประเทศที่ซบเซาอยู่แล้ว

แนวโน้มฤดูมรสุมช่วยสนับสนุนท่าทีของเจ้าของเรือ ซึ่งการเข้าสู่ฤดูมรสุมที่กำลังใกล้เข้ามาคาดว่าจะก่อให้เกิดความท้าทายด้านการปฏิบัติงานหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย การดำเนินงานของท่าเรือที่ล่าช้าลง และความเสี่ยงต่อการล่าช้าของเรือในท่าเรือบรรทุกสินค้าหลัก ด้วยเหตุนี้ เจ้าของเรือหลายรายจึงยังคงมีท่าทีแข็งกร้าวในการเจรจาค่าระวาง แม้ว่าปริมาณการทำสัญญาจะยังอยู่ในระดับจำกัด

แหล่งข่าวอีกรายหนึ่งระบุว่า ปัญหาด้านปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับฤดูมรสุมอาจช่วยสนับสนุนระดับค่าระวางขนส่งผ่านการลดจำนวนเรือที่สามารถให้บริการได้จริง และทำให้ระยะเวลาหมุนเวียนของเรือยาวนานขึ้น

อย่างไรก็ตาม นายหน้าเรือรายหนึ่งให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันค่าระวางขนส่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูงอยู่แล้ว จึงอาจไม่เห็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่ความต้องการขนส่งสินค้าจะฟื้นตัวอย่างชัดเจนในช่วงไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า

สำหรับแนวโน้มตลาดนั้น ตลาดค่าระวางขนส่งข้าวมีแนวโน้มเคลื่อนไหวในกรอบซบเซาต่อไปในระยะสั้น โดยแม้อุปสงค์ที่อ่อนตัวและกิจกรรมการส่งออกที่จำกัดจะยังคงสร้างแรงกดดันต่อค่าระวางขนส่ง แต่ปัจจัยสนับสนุนจากความแออัดของท่าเรือหลักและความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับฤดูมรสุม จะช่วยพยุงบรรยากาศตลาดไม่ให้อ่อนแอลงมากนัก

ทั้งนี้ การปรับตัวขึ้นของค่าระวางขนส่งในระยะต่อไปจะขึ้นอยู่กับการฟื้นตัวของคำสั่งซื้อส่งออกและการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินค้าจากประเทศผู้นำเข้าหลักเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ค่าระวางขนส่งยังมีแนวโน้มได้รับแรง

สนับสนุนจากปัจจัยตามฤดูกาล ทั้งความเสี่ยงด้านสภาพอากาศในช่วงมรสุม และข้อจำกัดด้านการจัดวางตำแหน่งเรือ (Vessel Positioning Constraints) ที่ยังคงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบขนส่งทางทะเลในภูมิภาค

สำนักข่าว Reuters รายงานว่า การส่งออกข้าวของอินเดียในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2026 ปรับตัวลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า หลังสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกา-อิสราเอลกับอิหร่าน ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวบาสมัติซึ่งเป็นข้าวพรีเมียมไปยังตลาดตะวันออกกลางและภูมิภาคอ่าวอาหรับ

การชะลอตัวของการส่งออกดังกล่าวจะยิ่งเพิ่มแรงกดดันต่อราคาข้าวในอินเดีย ซึ่งปรับตัวลดลงมากกว่า 5% ในปีนี้ หลังผลผลิตข้าวทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์

ข้อมูลระบุว่า การส่งออกข้าวของอินเดียในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ลดลง 1.3% เมื่อเทียบกับปีก่อน เหลือ 8.39 ล้านตันเมตริกตัน ขณะที่การส่งออกข้าวบาสมัติลดลง 7% เหลือ 2.3 ล้านตัน เนื่องจากการส่งออกไปยังตลาดสำคัญ รวมถึงอิหร่าน ปรับตัวลดลง ในทางกลับกัน การส่งออกข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมัติ (non-basmati rice) เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 6.09 ล้านตัน จาก 6.03 ล้านตันในปีก่อนหน้า

ผู้ส่งออกข้าวรายหนึ่งในกรุงนิวเดลี ซึ่งไม่ประสงค์เปิดเผยชื่อ ระบุว่า คาดว่าปริมาณการส่งออกจะยังคงต่ำกว่าระดับปกติจนกว่าสงครามในอิหร่านจะสิ้นสุดลง เขาระบุเพิ่มเติมว่า สินค้าข้าวที่มุ่งหน้าไปยังอิหร่าน, อิรัก, กาตาร์ และซาอุดีอาระเบีย ยังคงเผชิญความล่าช้าระหว่างการขนส่ง ส่งผลให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ส่งออกชะลอการทำสัญญาซื้อขายใหม่

ตามปกติแล้ว อินเดียส่งออกข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมัติไปยังตลาดหลัก เช่น บังกลาเทศ, เบนิน, ไออวรีโคสต์, กินี และแคเมอรูน ขณะที่ข้าวบาสมัติระดับพรีเมียมจะส่งไปยังซาอุดีอาระเบีย อิรัก อิหร่าน และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ทั้งนี้ อิหร่านเคยเป็นตลาดข้าวบาสมัติที่ใหญ่ที่สุดของอินเดียจนถึงปีที่ผ่านมา ก่อนที่ซาอุดีอาระเบียจะก้าวขึ้นมาเป็นตลาดอันดับหนึ่งแทน

ข้อมูลจากผู้ส่งออกในเมืองกากินาดา (Kakinada) ทางตะวันออกเฉียงใต้ของอินเดีย ระบุว่า ค่าประกันภัย การขนส่งและค่าระวางเรือปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากนับตั้งแต่การโจมตีทางอากาศของสหรัฐอเมริกา-อิสราเอลเริ่มต้นสงครามกับอิหร่านในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ส่งผลให้การเดินเรือผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) เกิดความปั่นป่วน สถานการณ์ดังกล่าวยังส่งผลให้ความต้องการข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมัติจากผู้ซื้อในทวีปแอฟริกาลดลง

ขณะที่สำนักข่าว The Hindu Businessline รายงานโดยอ้างแหล่งข่าวเจ้าหน้าที่รัฐบาลอินเดียว่า การส่งออกข้าวของอินเดียในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2569 ปรับตัวลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกา และอิสราเอล กับอิหร่าน ส่งผลกระทบต่อ การขนส่งข้าวบาสมัติคุณภาพสูงไปยังตลาดในภูมิภาคอ่าวอาหรับ

การชะลอตัวของการส่งออกดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มแรงกดดันต่อราคาข้าวภายในประเทศอินเดีย ซึ่งปรับตัวลดลงแล้วมากกว่า 5% นับตั้งแต่ต้นปี หลังจากประเทศสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวได้ในระดับสูงเป็นประวัติการณ์

ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลระบุว่า การส่งออกข้าวของอินเดียในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน 2569 มีปริมาณรวม 8.39 ล้านตัน ลดลง 1.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภท พบว่า การส่งออกข้าวบาสมัติ (Basmati Rice) ลดลง 7% เหลือ 2.3 ล้านตัน สาเหตุหลักมาจากการลดลงของปริมาณการส่งออกไปยังตลาดสำคัญ รวมถึงอิหร่าน (Iran) ขณะที่การส่งออก

ข้าวที่ไม่ใช่บาสมาติ (Non-Basmati Rice) ปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 6.09 ล้านตัน จาก 6.03 ล้านตันในช่วงเดียวกันของปีก่อน

ผู้ส่งออกข้าวรายหนึ่งในกรุงนิวเดลี ให้ความเห็นว่า ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ จนกว่าสงครามในอิหร่านจะยุติลง ปัจจุบัน การขนส่งข้าวไปยังอิหร่าน อิรัก กาตาร์ และซาอุดีอาระเบีย ยังคงเผชิญความล่าช้าอันเป็นผลจากสถานการณ์ความขัดแย้ง ส่งผลให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ส่งออกชะลอการลงนามสัญญาซื้อขายฉบับใหม่

ตามปกติแล้ว อินเดียจะส่งออกข้าวที่ไม่ใช่บาสมาติเป็นหลักไปยังตลาด ได้แก่ บังกลาเทศ เบนิน ไโอวรีโคสต์ กินี และแคเมอรูน ขณะที่ข้าวบาสมาติระดับพรีเมียมจะส่งออกไปยังซาอุดีอาระเบีย อิรัก อิหร่าน และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) เป็นสำคัญ ข้อมูลยังระบุว่า อิหร่านเคยเป็นผู้นำเข้าข้าวบาสมาติรายใหญ่ที่สุดของอินเดียจนถึงปีที่ผ่านมา ก่อนที่ซาอุดีอาระเบีย จะก้าวขึ้นมาเป็นตลาดนำเข้าอันดับหนึ่ง

นับตั้งแต่การปะทุของความขัดแย้งในอิหร่าน เมื่อช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ต้นทุนเบียดเบียน การขนส่งทางทะเลและค่าระวางเรือได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้การเดินเรือผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) เผชิญความไม่แน่นอนและข้อจำกัดมากขึ้น

ผู้ส่งออกข้าวรายหนึ่งจากเมืองกากินาดา (Kakinada) ทางตะวันออกเฉียงใต้ของอินเดีย เปิดเผยว่า การเพิ่มขึ้นของต้นทุนด้านโลจิสติกส์และความเสี่ยงด้านการขนส่งได้ส่งผลให้ความต้องการนำเข้าข้าวที่ไม่ใช่บาสมาติจากลูกค้าในทวีปแอฟริกาลดลง

สำหรับตลาดข้าวโลกในปัจจุบัน อินเดีย ยังคงเผชิญการแข่งขันจากประเทศผู้ส่งออกสำคัญ ได้แก่ ไทย เวียดนาม เมียนมา และปากีสถาน ซึ่งต่างพยายามขยายส่วนแบ่งทางการตลาดท่ามกลางภาวะอุปทานข้าวโลกที่อยู่ในระดับสูงและการแข่งขันด้านราคาที่เข้มข้นมากขึ้น

สำนักข่าว The Indian Express รายงานว่า รัฐบาลอินเดียมีปริมาณสำรองธัญพืชสูงสุดในรอบหลายปี ขณะที่องค์การอาหารแห่งอินเดีย (Food Corporation of India: FCI) ถือครองส่วนเกินจำนวนมาก ช่วยรองรับความเสี่ยงจากภาวะฝนมรสุมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่อาจกระทบผลผลิตในฤดูปลูกเพาะปลูกใหม่

ทั้งนี้ ปริมาณสำรองข้าวและข้าวสาลีส่วนเกินของรัฐบาลอินเดียมีแนวโน้มจะทำหน้าที่เป็นกันชนสำคัญในการรองรับความเสี่ยงจากการผลิตธัญพืชหลักที่อาจลดลง อันเป็นผลจากการคาดการณ์ว่าปริมาณฝนในฤดูมรสุมที่จะมาถึงจะอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

แหล่งข่าวภาครัฐเปิดเผยว่า ปัจจุบันปริมาณข้าวในคลังสำรองส่วนกลางของประเทศอยู่ที่เกือบ 40 ล้านตัน (MT) ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุดในรอบทศวรรษ แม้ว่ารัฐบาลจะได้ระบายข้าวออกจากสต็อกมากกว่า 10 ล้านตันในปีงบประมาณ 2569 ผ่านโครงการจำหน่ายในตลาดเสรี (Open Market Sale Scheme) การจัดสรรวัตถุดิบสำหรับการผลิตเอทานอล และโครงการภารัตไรซ์ (Bharat Rice) เพื่อช่วยควบคุมราคาข้าวภายในประเทศก็ตาม

ปัจจุบัน องค์การอาหารแห่งอินเดีย (Food Corporation of India: FCI) มีปริมาณข้าวในคลังประมาณ 40 ล้านตัน เทียบกับเกณฑ์ปริมาณสำรองขั้นต่ำ (Buffer Stock Norm) สำหรับวันที่ 1 กรกฎาคม ซึ่งกำหนดไว้เพียง 13.54 ล้านตันเท่านั้น นอกจากนี้ ตัวเลขดังกล่าวยังไม่รวมข้าวอีกประมาณ 30 ล้านตันที่ยังอยู่ระหว่างการส่งมอบจากโรงสีข้าวเข้าสู่คลังของรัฐ

เจ้าหน้าที่รายหนึ่งกล่าวว่า มีปริมาณธัญพืชส่วนเกินจำนวนมาก เพียงพอสำหรับรองรับการจัดสรรภายใต้ระบบแจกจ่ายอาหารสาธารณะ และการดำเนินโครงการจำหน่ายธัญพืชในตลาดเสรีได้อย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าจะมีความกังวลว่าผลผลิตธัญพืชในฤดูเพาะปลูกคาริฟ (Kharif Season)ที่กำลังจะมาถึงอาจลดลงจากการคาดการณ์ของ กรมอุตุนิยมวิทยาอินเดีย (India Meteorological Department: IMD) ที่ระบุว่าปริมาณฝนในฤดูมรสุมปีนี้อาจต่ำกว่าค่าปกติ แต่ระดับสต็อกที่สูงในปัจจุบันยังคงช่วยลดความเสี่ยงด้านอุปทานได้ในระดับมาก

ผลผลิตที่ลดลงอาจส่งผลให้การรับซื้อข้าวเปลือกของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม มีปริมาณน้อยลง อย่างไรก็ตาม สถานะสต็อกในปัจจุบันยังถือว่าแข็งแกร่งเมื่อเทียบกับมาตรฐานในอดีต

ทางด้านไอซีอาร์เอ (ICRA) บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือชั้นนำของอินเดีย ระบุในรายงานแนวโน้มฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ว่า โดยปกติระดับสต็อกธัญพืชจะอยู่ในจุดสูงสุดในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม และปริมาณสำรองในปัจจุบันถือว่าอยู่ในระดับที่แข็งแกร่งเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีตของช่วงเวลาเดียวกัน

ในส่วนของข้าวสาลี ปัจจุบัน FCI ถือครองสต็อกส่วนกลางมากกว่า 51.32 ล้านตัน ขณะที่เกณฑ์สำรองและคลังเชิงยุทธศาสตร์สำหรับวันที่ 1 กรกฎาคมกำหนดไว้เพียง 27.58 ล้านตัน

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สต็อกข้าวสาลีเพิ่มขึ้นมาจากการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรในฤดูการตลาดปี 2569/2570 (เมษายน-มิถุนายน) ซึ่งมีปริมาณมากกว่า 31 ล้านตัน นับเป็นระดับสูงสุดในรอบ 4 ปี ทั้งนี้ ปริมาณข้าวสาลีที่หน่วยงานภาครัฐถือครองอยู่ในปัจจุบันถือว่าสูงที่สุดนับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2564

ในแต่ละปี FCI จัดสรรข้าวประมาณ 36-38 ล้านตัน และข้าวสาลีประมาณ 18-20 ล้านตัน ภายใต้โครงการแจกจ่ายอาหารฟรีของรัฐบาล หรือ โครงการปรธาน มนตรี คาริบ กัลยาณ อันนา โยชนา (Pradhan Mantri Garib Kalyan Anna Yojana: PMGKAY) เพื่อช่วยเหลือประชาชนราว 810 ล้านคนทั่วประเทศ

ขณะเดียวกัน รัฐบาลยังคงรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรภายใต้ระบบราคารับประกันขั้นต่ำ หรือ ราคาสนับสนุนขั้นต่ำ (Minimum Support Price: MSP) ในปริมาณเฉลี่ย 75-80 ล้านตันต่อปีอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการสะสมของสต็อกธัญพืชในระดับสูง

ในขณะที่เกษตรกรอินเดียเตรียมเริ่มเพาะปลูกพืชฤดูคาริฟในเดือนหน้า ซึ่งรวมถึงข้าว ข้าวโพด พืชตระกูลถั่ว และพืชน้ำมัน หลังการเข้าสู่ฤดูมรสุมอย่างเป็นทางการ

เจ้าหน้าที่ระบุว่า ปริมาณฝนที่เกิดขึ้นจริงในช่วงฤดูมรสุมจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่เกษตรกรรมที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งตั้งอยู่ในเขตที่กรมอุตุนิยมวิทยาคาดการณ์ว่าจะได้รับฝนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรมองว่า นอกเหนือจากปริมาณฝนโดยรวมแล้ว รูปแบบการกระจายตัวของฝนในแต่ละช่วงตลอดระยะเวลา 4 เดือนของฤดูมรสุมจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลผลิตต่อไร่และคุณภาพของพืชผล

กระทรวงเกษตรแห่งอินเดีย (Ministry of Agriculture) ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับประมาณการล่วงหน้าครั้งที่ 3 (Third Advance Estimate) สำหรับผลผลิตธัญพืชประจำปีเพาะปลูก 2025/26 (กรกฎาคม 2025 – มิถุนายน 2026) โดยคาดว่าปริมาณผลผลิตข้าวสาร (milled rice) จะอยู่ที่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 154.024 ล้านตัน

นอกจากนี้ รัฐบาลยังประเมินว่าผลผลิตธัญพืชรวมของประเทศในปีเพาะปลูก 2025/26 จะทำสถิติสูงสุดใหม่เช่นกันที่ 376.563 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 5.3% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

ขณะที่ข้อมูลรายงานความคืบหน้าการเพาะปลูกประจำปีการตลาด 2025/26 (Marketing Year 2025/26: MY 2025/26) ที่เผยแพร่โดยกระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกรแห่งอินเดีย (Ministry of

Agriculture and Farmers' Welfare: MOAFW) ณ วันที่ 22 พฤษภาคม 2569 ระบุว่า เกษตรกรอินเดียได้ดำเนินการเพาะปลูกข้าวฤดูร้อนบนพื้นที่รวม 3.105 ล้านเฮกตาร์ ลดลงประมาณ 4.2% เมื่อเทียบกับระดับ 3.242 ล้านเฮกตาร์ในปี 2025

อย่างไรก็ตาม พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูร้อนโดยรวมของอินเดียในปีการตลาด 2025/26 เพิ่มขึ้นประมาณ 4% สู่ระดับ 8.602 ล้านเฮกตาร์ จากประมาณการ 8.35 ล้านเฮกตาร์ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า

สำหรับอินเดียฤดูเพาะปลูกพืชฤดูร้อน หรือที่เรียกว่า “ฤดูไซด์” (Zaid season) เป็นช่วงรอยต่อระหว่างฤดูราบี (Rabi season) ซึ่งเป็นฤดูเพาะปลูกในช่วงฤดูหนาว และฤดูคาริฟ (Kharif season) ซึ่งเป็นฤดูเพาะปลูกช่วงมรสุม โดยทั่วไปฤดูไซด์จะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนก่อนการมาถึงของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (southwest monsoon)

มีรายงานว่า อินเดียได้เปิดประมูลจัดซื้ออยู่เรียกจากตลาดโลกปริมาณ 1.7 ล้านตัน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านปุ๋ยสำหรับฤดูเพาะปลูกสำคัญในช่วงฤดูมรสุม ท่ามกลางภาวะราคาปุ๋ยในตลาดโลกที่ยังอยู่ในระดับสูง และความไม่แน่นอนด้านอุปทานที่ยังคงดำเนินอยู่

บริษัท เนชันแนล เฟอริไลเซอร์ส ลิมิเต็ด (National Fertilizers Limited: NFL) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของอินเดีย ได้ประกาศเปิดประมูลเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2569 ผ่านมา โดยต้องการนำเข้าปุ๋ยปริมาณ 900,000 ตัน ผ่านท่าเรือฝั่งตะวันตกของประเทศ ขณะที่ปริมาณที่เหลือจะนำเข้าผ่านท่าเรือฝั่งตะวันออก

ตามประกาศการประมูล ระบุว่า สินค้าทั้งหมดจะต้องออกจากท่าเรือต้นทางภายในวันที่ 20 กรกฎาคมนี้ การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลอินเดียในการเร่งจัดหาปุ๋ย เพื่อให้มีปริมาณเพียงพอรองรับการเพาะปลูกฤดูคาริฟ (Kharif season) ซึ่งเป็นฤดูเพาะปลูกหลักในช่วงมรสุม

ทั้งนี้ ตลาดปุ๋ยโลกยังคงเผชิญภาวะตึงตัว อันเป็นผลจากความปั่นป่วนด้านอุปทานที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ความตึงเครียดในตะวันออกกลาง (Middle East) รวมถึงต้นทุนพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มีรายงานว่า การจัดซื้อปุ๋ยล่าสุดของอินเดียเกิดขึ้นในระดับราคาที่เกือบสูงกว่าช่วงก่อนเกิดสงครามถึงสองเท่า ส่งผลให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับภาระงบประมาณด้านเงินอุดหนุนปุ๋ยของรัฐบาลอินเดียที่อาจเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในระยะต่อไป

ขณะที่สำนักข่าวบลูมเบิร์ก (Bloomberg) รายงานว่า อินเดียเปิดเผยว่ายังคงมีปริมาณปุ๋ยสำรองเพียงพอสำหรับรองรับฤดูเพาะปลูกสำคัญในช่วงฤดูมรสุม แม้ตลาดโลกจะเผชิญความกังวลเกี่ยวกับราคาปุ๋ยที่ปรับตัวสูงขึ้น และปัญหาการหยุดชะงักของอุปทาน อันเป็นผลกระทบจากความขัดแย้งในตะวันออกกลาง (Middle East)

กระทรวงปุ๋ยของอินเดีย (Fertilizer Ministry) ระบุว่า ปัจจุบันประเทศมีสต็อกปุ๋ยรวมประมาณ 20 ล้านตัน คิดเป็นมากกว่า 51% ของความต้องการใช้ปุ๋ยที่คาดการณ์ไว้สำหรับฤดูเพาะปลูกพืชในช่วงมรสุมปี 2026

ทั้งนี้ ความต้องการใช้ปุ๋ยรวมตลอดฤดูกาลดังกล่าวคาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 39.05 ล้านตัน

เลขาธิการเพิ่มเติมประจำกระทรวงปุ๋ย (Additional Secretary, Fertilizer Ministry) เปิดเผยว่า ระดับสินค้าคงคลังในปัจจุบันสูงกว่าระดับปริมาณสำรองตามปกติ ซึ่งโดยทั่วไปจะอยู่ที่ประมาณ 33% ของความต้องการใช้ทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่า ระบบบริหารจัดการอุปทานปุ๋ยของประเทศยังคงมีเสถียรภาพและสามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน รัฐบาลอินเดียยังติดตามสถานการณ์ด้านวัตถุดิบที่จำเป็นสำหรับการผลิตปุ๋ยยูเรีย (urea) รวมถึงปุ๋ยฟอสเฟตและโพแทส (phosphatic and potassic fertilizers) อย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันผลกระทบต่อกระบวนการผลิตภายในประเทศ

นอกจากนี้ ภาครัฐยังเร่งดำเนินการอนุมัติและชำระเงินชดเชยเงินอุดหนุนปุ๋ยให้แก่บริษัทผู้ประกอบการเป็นรายสัปดาห์ เพื่อรักษาสภาพคล่องของภาคอุตสาหกรรม และรับประกันความต่อเนื่องของการดำเนินงานด้านการผลิตและกระจายสินค้า

รายงานดังกล่าวมีขึ้นในช่วงที่อินเดียเพิ่มการนำเข้าปุ๋ยอย่างต่อเนื่อง หลังราคาปุ๋ยในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจากผลกระทบของสงครามอิหร่าน (Iran war) และปัญหาการชะงักงันของเส้นทางขนส่งผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ซึ่งเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์สำคัญของการค้าพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์โลก

สถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ (International Rice Research Institute: IRRI) เปิดเผยว่า อินเดียได้อนุมัติพันธุ์ข้าวใหม่จำนวน 2 พันธุ์ ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นโดยเฉพาะสำหรับระบบการปลูกข้าวแบบหว่านเมล็ดแห้งโดยตรง (Dry Direct-Seeded Rice: DSR) ซึ่งเป็นรูปแบบการเพาะปลูกที่ใช้น้ำน้อยกว่าและใช้แรงงานต่ำกว่าการปลูกข้าวแบบปักดำ (Transplanted Rice) ที่เป็นวิธีการดั้งเดิม

การพัฒนาพันธุ์ข้าวดังกล่าวเป็นผลจากความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ (International Rice Research Institute: IRRI) และสภาวิจัยการเกษตรแห่งอินเดีย (Indian Council of Agricultural Research: ICAR) ภายใต้เป้าหมายในการส่งเสริมการผลิตข้าวที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience) และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พันธุ์ DRR Dhan 92 ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์มาตรฐานถึง 18%

หนึ่งในพันธุ์ข้าวที่ได้รับการอนุมัติคือ ดีอาร์อาร์ ธาน 92 (DRR Dhan 92) ซึ่งสามารถให้ผลผลิตเฉลี่ยภายใต้ระบบปลูกแบบหว่านเมล็ดแห้งโดยตรงได้ถึง 5.8 ตันต่อเฮกตาร์ สูงกว่าพันธุ์อ้างอิงที่นิยมปลูกอย่างแพร่หลายในอินเดีย คือ เอ็มทียู 1010 (MTU 1010) ประมาณ 18%

นอกจากนี้ พันธุ์ DRR Dhan 92 ยังแสดงศักยภาพที่ดีในการเพาะปลูกแบบปักดำเช่นกัน โดยมีคุณลักษณะเด่นหลายประการ ได้แก่

- มีความสามารถในการงอกและตั้งตัวของต้นกล้าได้ดี
- ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย
- ต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืชสำคัญ
- มีคุณภาพเมล็ดข้าวที่ดีและเป็นที่ยอมรับของตลาด
- สามารถรักษาระดับผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพการเพาะปลูกที่หลากหลาย

หนุ่นการปลูกข้าวแบบใช้น้ำน้อย รับมือปัญหาสภาพภูมิอากาศ

การอนุมัติพันธุ์ข้าวใหม่ครั้งนี้คาดว่าจะช่วยเร่งการขยายตัวของระบบปลูกข้าวแบบหว่านเมล็ดแห้งโดยตรง (DSR) ในอินเดีย ซึ่งได้รับการยอมรับมากขึ้นในฐานะเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ตอบโจทย์ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร

เมื่อเปรียบเทียบกับการทำนาแบบปักดำที่ต้องมีการขังน้ำในแปลงนานเป็นเวลานาน ระบบ DSR มีข้อได้เปรียบสำคัญหลายประการ ได้แก่

- ลดการใช้น้ำชลประทานอย่างมีนัยสำคัญ

- ลดต้นทุนด้านแรงงานในการเพาะกล้าและปักดำ
- ลดต้นทุนการผลิตโดยรวม
- เพิ่มความรวดเร็วในการเพาะปลูก
- ลดการปล่อยก๊าซมีเทน (Methane Emissions) จากนาข้าวที่มีการขังน้ำ

เนื่องจากก๊าซมีเทนเป็นหนึ่งในก๊าซเรือนกระจกสำคัญที่มีส่วนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การขยายพื้นที่ปลูกข้าวแบบ DSR จึงได้รับการส่งเสริมในหลายประเทศในฐานะมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากภาคเกษตรกรรม

ตอบโจทย์ความท้าทายด้านน้ำ แรงงาน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระบุว่า พันธุ์ข้าวใหม่ดังกล่าวได้รับการพัฒนาเพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถรักษาระดับผลผลิตได้อย่างมั่นคง ท่ามกลางความท้าทายที่เพิ่มขึ้นจาก

- การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร
- ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น
- ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ
- ความเสี่ยงจากภัยแล้งและสภาพอากาศสุดขั้ว

ความสำเร็จครั้งนี้จึงถือเป็นอีกก้าวสำคัญของอินเดีย ในการพัฒนาระบบการผลิตข้าวที่มีประสิทธิภาพสูง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสามารถรองรับความท้าทายด้านความมั่นคงทางอาหารในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

ข้าวจังหวัดสัมพันธ์ของกระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกร (Ministry of Agriculture & Farmers Welfare) ระบุว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของรัฐบาลกลางอินเดียได้สั่งการให้หน่วยงานส่วนกลางทุกแห่ง และรัฐบาลของแต่ละรัฐเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมเร่งดำเนินการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าเพื่อรับมือกับความเป็นไปได้ของการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) และภาวะฝนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในปี 2569 ที่อาจมีปริมาณต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติ

รัฐบาลอินเดียมีเป้าหมายในการลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นต่อเกษตรกรให้เหลือน้อยที่สุด ผ่านการดำเนินมาตรการเชิงรุก อาทิ การเผยแพร่คำแนะนำด้านการเกษตรอย่างทันทั่วถึง การจัดเตรียมเมล็ดพันธุ์ให้เพียงพอ การจัดทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินด้านการเพาะปลูก การอนุรักษ์ความชื้นในดิน ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

รัฐมนตรีฯ เปิดเผยว่ากรมอุตุนิยมวิทยาอินเดีย (India Meteorological Department: IMD) ได้คาดการณ์ว่าปริมาณฝนตามฤดูกาลในปีนี้จะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 90 ของค่าเฉลี่ยระยะยาว (Long Period Average: LPA) และมีความเป็นไปได้ที่ปรากฏการณ์เอลนีโญจะก่อตัวขึ้นในช่วงฤดูมรสุม อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีฯ ย้ำว่าเกษตรกรไม่ควรตื่นตระหนก เนื่องจากปัจจุบันปริมาณน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำของประเทศอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 127 ของระดับปกติ ซึ่งจะช่วยรองรับความต้องการใช้น้ำเพื่อการชลประทานในช่วงฤดูเพาะปลูกพืชคาริฟ (Kharif Season) ได้อย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ รัฐมนตรีฯ ยังได้สั่งการให้รัฐบาลของแต่ละรัฐเร่งดำเนินการตามแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินในระดับอำเภอ ส่งเสริมการเพาะปลูกพืชพันธุ์ทนแล้งและพันธุ์อายุสั้น รับรองการจัดหาเมล็ดพันธุ์คุณภาพที่ผ่านการ

รับรองมาตรฐานให้เพียงพอ เสริมสร้างมาตรการอนุรักษ์และกักเก็บน้ำ รวมถึงเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญภาวะฝนทิ้งช่วงที่อาจเกิดขึ้น

ขณะเดียวกัน รัฐบาลยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังและติดตามการระบาดของศัตรูพืชและโรคพืช การเร่งกระจายข้อมูลคำแนะนำด้านการเกษตรผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ตลอดจนการบูรณาการความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ ทรัพยากรน้ำ ระบบชลประทาน เมล็ดพันธุ์ และการพัฒนาชนบท เพื่อยกระดับความพร้อมของภาคการเกษตรในการรับมือกับความผันผวนของสภาพภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้นในปี

ตามรายงานของสำนักข่าว The Hindu Business Line ระบุว่า บริษัทคอร์เทวา อะกริไซแอนซ์ (Corteva Agriscience) ซึ่งเป็นบริษัทเทคโนโลยีการเกษตรชั้นนำจากสหรัฐอเมริกา (United States) เปิดตัว “มาวิลอน” (Mavilon) สารกำจัดแมลงชนิดเม็ดสำหรับนาข้าวในอินเดีย โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมศัตรูพืชสำคัญในนาข้าวได้อย่างยาวนานตั้งแต่ระยะแรกของการเพาะปลูก

การเปิดตัวผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจัดขึ้นที่เมืองไฮเดอราบาด (Hyderabad) โดยมีผู้บริหารระดับสูงของบริษัทคอร์เทวา อะกริไซแอนซ์ (Corteva Agriscience) เข้าร่วมงาน ซึ่งบริษัทระบุว่า มาวิลอน (Mavilon) ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรเปลี่ยนแนวทางการจัดการศัตรูพืชจากรูปแบบ “แก้ไขเมื่อเกิดปัญหา” (Reactive Pest Management) ไปสู่การ “ป้องกันล่วงหน้า” (Preventive Pest Management) ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า

ควบคุมเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลได้นานถึง 60 วัน

มาวิลอน (Mavilon) เป็นสารกำจัดแมลงชนิดเม็ดที่ใช้เพียงครั้งเดียวในช่วง 30–35 วันหลังการปักดำ โดยสามารถให้การปกป้องต้นข้าวจากศัตรูพืชสำคัญในระยะเวลายาวนาน ได้แก่

- เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (Brown Planthopper: BPH) ได้นานสูงสุดถึง 60 วัน
- หนอนกอข้าว (Stem Borer) ได้นานประมาณ 15 วัน

ระยะเวลาการป้องกันดังกล่าวครอบคลุมช่วงสำคัญของการเจริญเติบโตของต้นข้าว ซึ่งเป็นช่วงที่มีผลโดยตรงต่อการสร้างผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดข้าว

ลดต้นทุนการจัดการแปลงและความเสี่ยงด้านแรงงาน

บริษัทคอร์เทวา อะกริไซแอนซ์ (Corteva Agriscience) ระบุว่า การใช้สารกำจัดแมลงชนิดใหม่นี้จะช่วยลดความจำเป็นในการฉีดพ่นสารเคมีทางใบซ้ำหลายครั้ง รวมถึงลดการใช้มาตรการควบคุมศัตรูพืชแบบเร่งด่วนในช่วงที่เกิดการระบาดรุนแรง

ประโยชน์สำคัญที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ได้แก่

- ลดจำนวนครั้งในการฉีดพ่นสารกำจัดแมลง
 - ลดต้นทุนแรงงานในการดูแลแปลงนา
 - ลดผลกระทบจากข้อจำกัดด้านสภาพอากาศที่อาจทำให้การฉีดพ่นสารทำได้ยาก
 - เพิ่มความสะดวกในการบริหารจัดการฟาร์ม
 - ช่วยรักษาระดับผลผลิตให้มีความสม่ำเสมอมากขึ้น
 - สนับสนุนการเพิ่มรายได้และความสามารถในการทำกำไรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
- สอดคล้องแนวโน้มเกษตรสมัยใหม่

การเปิดตัวมาวิลอน (Mavilon) สะท้อนแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีการปกป้องกันศัตรูพืชเชิงรุก การลดการใช้แรงงาน และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะในประเทศผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ เช่น อินเดีย ที่กำลังเผชิญความท้าทายจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร และความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ

ที่มา *Oryza.com*

ศรีลังกา

สำนักข่าวศรีลังกา มิร์เรอร์ (Sri Lanka Mirror) รายงานโดยอ้างคำให้สัมภาษณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าของศรีลังกา ระบุว่า รัฐบาลจะกำหนดแนวทางการนำเข้าข้าวในอนาคตโดยพิจารณาจากสถานการณ์อุปทานภายในประเทศและความต้องการของตลาดเป็นสำคัญ

รัฐบาลศรีลังกายืนยันว่า การนำเข้าข้าวไม่ได้เป็นนโยบายถาวรของประเทศ แต่เป็นมาตรการเฉพาะกิจที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขภาวะขาดแคลนอุปทานในบางช่วงเวลา และรักษาระดับปริมาณข้าวในตลาดภายในประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชน

ในเดือนเมษายนที่ผ่านมา ศรีลังกาได้นำเข้าข้าวประมาณ 120,000 ตัน โดยส่วนใหญ่เป็นข้าวที่สามารถใช้ทดแทนข้าวพันธุ์คุณภาพสูง ได้แก่ ข้าวซัมบา (Samba Rice) และ ข้าวคีรี ซัมบา (Keeri Samba Rice) ซึ่งเป็นข้าวที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศ มาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนสินค้าในตลาดและช่วยรักษาเสถียรภาพด้านราคาสำหรับผู้บริโภค

ทางการศรีลังกาเพิ่มเติมว่า การตัดสินใจนำเข้าข้าวเพิ่มเติมในอนาคตจะขึ้นอยู่กับระดับผลผลิตภายในประเทศ รวมถึงสถานการณ์อุปสงค์ในตลาด ณ ขณะนั้น โดยรัฐบาลจะติดตามพัฒนาการของภาคการผลิตอย่างใกล้ชิดก่อนกำหนดมาตรการที่เหมาะสม

รัฐบาลยังได้ดำเนินมาตรการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคการผลิตข้าวภายในประเทศ ผ่านการรับซื้อข้าวเปลือกโดย องค์การค้าส่งสหกรณ์ (Co-operative Wholesale Establishment: CWE) รวมถึงการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเก็บรักษาและการอบลดความชื้นผลผลิต

มาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ลดการสูญเสียทางการเกษตร เพิ่มรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม แนวทางของรัฐบาลยังได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากองค์กรเกษตรกรบางส่วน ซึ่งมองว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวยังคงเผชิญแรงกดดันทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าขนส่ง และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมา

ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายเชิงนโยบายของรัฐบาลศรีลังกาในการสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองผลประโยชน์ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวภายในประเทศกับการรักษาระดับราคาข้าวให้สามารถเข้าถึงได้สำหรับผู้บริโภค ซึ่งยังคงเป็นโจทย์สำคัญด้านความมั่นคงทางอาหารและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

กานา

สำนักข่าวซีที นิวส์รูม (Citi Newsroom) ระบุว่า รัฐบาลกานา (Ghana) ได้ระบุพื้นที่เพาะปลูกข้าวแล้วประมาณ 515,000 เฮกตาร์ ผ่านโครงการจัดทำแผนที่พื้นที่เพาะปลูกด้วยเทคโนโลยีดาวเทียม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชนและเร่งผลักดันประเทศสู่การพึ่งพาตนเองด้านการผลิตข้าวมากขึ้น

โครงการดังกล่าวมุ่งจัดเตรียมข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องแล้วสำหรับนักลงทุน โดยครอบคลุมรายละเอียดเชิงพื้นที่ของแหล่งผลิตข้าว ศักยภาพด้านชลประทาน สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา ตลอดจนช่องว่างด้านประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนในภาคการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระหว่างการประชุมโต๊ะกลมนักลงทุนด้านข้าวแห่งแอฟริกาตะวันตก (West Africa Rice Investment Roundtable) ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงอักกรา (Accra) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาหารและการเกษตรของกานาเปิดเผยว่าการสำรวจและจัดทำแผนที่ดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่เพาะปลูกข้าวหลากหลายรูปแบบ ทั้งพื้นที่ลุ่มที่อาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ พื้นที่ลุ่มชลประทาน และระบบการผลิตในหุบเขาภายในประเทศ

รัฐบาลกานาตั้งเป้าหมายที่จะยกระดับการส่งเสริมการลงทุนจากการนำเสนอเพียงศักยภาพเชิงทฤษฎีไปสู่การให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความแม่นยำเกี่ยวกับพื้นที่เพาะปลูกที่พร้อมใช้งาน กลุ่มคลัสเตอร์การผลิต และแหล่งทรัพยากรน้ำ เพื่อช่วยลดความไม่แน่นอนและเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุน

นอกจากนี้ แพลตฟอร์มข้อมูลดาวเทียมดังกล่าวยังจะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถติดตามพัฒนาการของพืชผล ประเมินผลผลิตในแต่ละฤดูกาลเพาะปลูก และจัดทำข้อมูลเชิงคาดการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสให้แก่สถาบันการเงิน ผู้ให้กู้ และนักลงทุนที่ต้องการประเมินความเสี่ยงของโครงการด้านการเกษตร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาหารและการเกษตรของกานาระบุว่า แนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Approach) นี้ มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือทางการเงินของโครงการผลิตข้าว ทำให้โครงการต่างๆ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น และสนับสนุนยุทธศาสตร์ระยะยาวของประเทศในการลดการพึ่งพาการนำเข้าข้าวผ่านการเพิ่มผลผลิตภายในประเทศ

ความเคลื่อนไหวดังกล่าวสะท้อนถึงความพยายามของกานาในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารยกระดับประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร และลดภาระการนำเข้าสินค้าอาหารจากต่างประเทศ ท่ามกลางความผันผวนของตลาดสินค้าเกษตรและอาหารโลกในปัจจุบัน

ที่มา *Oryza.com*

สหภาพยุโรป

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานว่า สหภาพยุโรป (European Union: EU) เตรียมระงับการจับเก็บภาษีนำเข้าปุ๋ยไนโตรเจนที่สำคัญ อาทิ ยูเรีย (urea) และแอมโมเนีย (ammonia) เป็นการชั่วคราวระยะเวลา 1 ปี เพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตรกรรมจากสงครามอิหร่าน (Iran war) และสถานการณ์เกือบปิดช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ซึ่งเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์สำคัญของการค้าปุ๋ยโลก

มาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อลดแรงกดดันด้านต้นทุนปุ๋ยที่พุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังหลายประเทศเร่งจัดหาสินค้าจากแหล่งทางเลือก ท่ามกลางภาวะชะงักงันของการส่งออกจากภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย (Gulf region)

แม้ว่าสหภาพยุโรปจะพึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยจากตะวันออกกลาง (Middle East) ในสัดส่วนที่ไม่สูงมากนัก แต่ความตึงเครียดในภูมิภาคได้ส่งผลให้ราคาปุ๋ยในตลาดโลกปรับตัวเพิ่มขึ้นในทุกประเภท

ภายใต้มาตรการดังกล่าว การยกเว้นภาษีนำเข้าจะมีผลเฉพาะภายในกรอบโควตาที่อ้างอิงจากปริมาณการนำเข้าในปี 2024 รวมกับปริมาณเพิ่มเติมที่เชื่อมโยงกับสถิติการนำเข้าจากรัสเซีย (Russia) และเบลารุส (Belarus) ในอดีต อย่างไรก็ตาม ปุ๋ยที่มีแหล่งกำเนิดจากรัสเซียและเบลารุสจะยังคงไม่ได้รับสิทธิภายใต้มาตรการผ่อนปรนดังกล่าว

คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of the European Union) ระบุว่า แม้จะมีข้อตกลงการค้าแบบสิทธิพิเศษกับบางประเทศผู้ส่งออก แต่ปัจจุบันปุ๋ยนำเข้าจำนวนมากยังคงถูกเรียกเก็บภาษีในอัตรา 5.5%–6.5%

ทั้งนี้ มาตรการฉุกเฉินดังกล่าวคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในไม่กี่วัน หลังได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาของสหภาพยุโรป (EU Official Journal)

ขณะเดียวกัน ผลกระทบในวงกว้างต่อภาคเกษตรกรรมโลกเริ่มปรากฏชัดมากขึ้น โดยมีรายงานว่าออสเตรเลีย กำลังลดพื้นที่เพาะปลูกข้าวสาลี ซึ่งอาจส่งผลให้ผลผลิตปรับลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่อุปทานข้าวในภูมิภาคเอเชียมีแนวโน้มตึงตัวมากขึ้น จากแรงกดดันร่วมกันระหว่างความขัดแย้งในอิหร่านและปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่กำลังก่อตัว

สหภาพยุโรป (the European Union; EU) รายงานว่า การนำเข้าข้าวในปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 (ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-31 สิงหาคม 2569) ในช่วงวันที่ 1 กันยายน 2568 – 19 พฤษภาคม 2569 มีการนำเข้าข้าว (ข้าวเปลือก (คิดเป็นข้าวสารแล้ว) ข้าวกล้อง ข้าวสาร แต่ไม่รวมข้าวหัก) ปริมาณ 1,119,857 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 3.3% เมื่อเทียบกับจำนวน 1,084,365 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการนำเข้าข้าวสายพันธุ์ Japonica จำนวน 151,717 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 38.7% เมื่อเทียบกับจำนวน 109,417 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวสายพันธุ์ Indica นำเข้าจำนวน 968,140 ตัน ลดลงประมาณ 0.7% เมื่อเทียบกับจำนวน 974,948 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับข้าวหักนั้น มีการนำเข้าปริมาณ 277,823 ตัน ลดลงประมาณ 29.1% เมื่อเทียบกับจำนวน 391,685 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 19 พฤษภาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว 34,743 ตัน โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 19 พฤษภาคม 2569 ประเทศต่างๆที่นำเข้าข้าวประกอบด้วย ฝรั่งเศส 185,131 ตัน เนเธอร์แลนด์ 161,891 ตัน อิตาลี 147,173 ตัน สเปน 133,764 ตัน เยอรมนี 84,699 ตัน โปแลนด์ 78,557 ตัน โปรตุเกส 73,971 ตัน เบลเยียม 62,837 ตัน สาธารณรัฐเชค 39,687 ตัน บัลแกเรีย 31,067 ตัน สวีเดน 25,470 ตัน สโลวาเกีย 19,584 ตัน ลิทัวเนีย 14,607 ตัน เดนมาร์ค 10,998 ตัน กรีซ 8,191 ตัน ไอร์แลนด์ 8,301 ตัน ฮังการี 7,371 ตัน โรมาเนีย 5,742 ตัน ฟินแลนด์ 5,291 ตัน ไชปรัส 5,003 ตัน ออสเตรีย 4,402 ตัน ตัน มอลต้า 2,974 ตัน ลัตเวีย 1,431 ตัน เป็นต้น

การนำเข้าข้าวของปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-17 พฤษภาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าวกล้อง (Husked rice) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica จากอินเดียจำนวน 92,018 ตัน เพิ่มขึ้น 36.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากปากีสถานจำนวน 61,176 ตัน ลดลง 29.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้วจากอูรูกวัย 53,994 ตัน ลดลง 13.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากอาร์เจนตินาจำนวน 43,989 ตัน ลดลง 8.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว จากกายอานาจำนวน 18,931 ตัน ลดลง 40.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Milled & semi-milled) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica มีการนำเข้าจากเมียนมา 163,236 ตัน เพิ่มขึ้น 5.0% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชา 144,486 ตัน ลดลง 26.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากอินเดีย 118,778 ตัน เพิ่มขึ้น 22.0% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากไทย 93,561 ตัน ลดลง 31.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา และนำเข้าจากปากีสถาน 68,291 ตัน ลดลง 18.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา

ส่วนในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) มีการนำเข้าจากเมียนมาจำนวน 149,157 ตัน ลดลง 54.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากอูรูกวัยจำนวน 21,629 ตัน เพิ่มขึ้น 67.0% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากกายอานาจำนวน 12,087 ตัน ลดลง 1.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากไทยจำนวน 11,050 ตัน ลดลง 25.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชาจำนวน 8,285 ตัน ลดลง 55.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ขณะที่ประเทศในสหภาพยุโรปที่นำเข้าข้าวชนิดต่างๆ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 5 พฤษภาคม 2569 ในกลุ่มข้าวกล้อง (Husked rice) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น สเปน 67,152 ตัน เนเธอร์แลนด์ 57,826 ตัน โปรตุเกส 45,737 ตัน อิตาลี 38,551 ตัน เบลเยียม 30,515 ตัน บัลแกเรีย 17,817 ตัน โปแลนด์ 11,405 ตัน ฝรั่งเศส 5,198 ตัน เดนมาร์ก 2,603 ตัน เป็นต้น

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Total Milled & semi-milled) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น เนเธอร์แลนด์ 118,080 ตัน อิตาลี 82,547 ตัน สเปน 55,812 ตัน เยอรมนี 54,564 ตัน โปแลนด์ 53,229 ตัน ฝรั่งเศส 36,503 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 28,086 ตัน เบลเยียม 26,569 ตัน สวีเดน 25,014 ตัน โปรตุเกส 18,855 ตัน สโลวีเนีย (SI) 18,206 ตัน ลิทัวเนีย 15,840 ตัน กรีซ (EL) 9,241 ตัน บัลแกเรีย 8,826 ตัน เดนมาร์ก 7,679 ตัน ฮังการี 6,624 ตัน ออสเตรีย 4,549 ตัน ฟินแลนด์ 4,460 ตัน โรมานี 4,135 ตัน มอลตา 2,835 ตัน เป็นต้น ในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น เบลเยียม 139,995 ตัน สเปน 23,193 ตัน เนเธอร์แลนด์ 20,706 ตัน อิตาลี 10,992 ตัน โปแลนด์ 6,449 ตัน ลิทัวเนีย 4,100 ตัน ฝรั่งเศส 3,323 ตัน โปรตุเกส 3,257 ตัน เป็นต้น

ขณะที่การส่งออกข้าวขึ้น ประเทศในสหภาพยุโรปที่ส่งออกข้าวชนิดต่างๆ (ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 5 พฤษภาคม 2569 เช่น อิตาลี 88,132 ตัน โปรตุเกส 20,862 ตัน สเปน 18,542 ตัน เบลเยียม 16,699 ตัน กรีซ (EL) 13,597 ตัน บัลแกเรีย 9,013 ตัน เนเธอร์แลนด์ 5,829 ตัน ลิทัวเนีย 4,485 ตัน เยอรมนี 2,547 ตัน โปแลนด์ 2,045 ตัน โรมานี 2,014 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 1,682 ตัน เป็นต้น และในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น อิตาลี 4,658 ตัน สเปน 2,135 ตัน โปรตุเกส 821 ตัน เนเธอร์แลนด์ 512 ตัน กรีซ (EL) 242 ตัน เป็นต้น

ที่มา *Oryza.com*

สหรัฐอเมริกา

สำนักข่าว AGRONEWS รายงานว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในสหรัฐอเมริกากำลังเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจที่รุนแรงในปี 2026 ซึ่งผู้บริหารในอุตสาหกรรมระบุว่าเป็นหนึ่งในภาวะที่เลวร้ายที่สุดในรอบหลายทศวรรษ

รัฐอาร์คันซอ (Arkansas) ซึ่งเป็นรัฐผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ที่สุดของประเทศ คาดว่าจะมีการเพาะปลูกข้าวลดลงสู่ระดับต่ำที่สุดนับตั้งแต่ทศวรรษ 1970 เนื่องจากเกษตรกรจำนวนมากปรับลดพื้นที่เพาะปลูกข้าวและหันไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน โดยแรงกดดันดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งเกษตรกร โรงสี และห่วงโซ่อุปทานในท้องถิ่น

ประมาณการระบุว่า โดยปกติรัฐอาร์คันซอมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวราว 1.4 ล้านเอเคอร์ แต่ในปีนี้คาดว่าพื้นที่เพาะปลูกจะลดลงเหลือประมาณ 750,000–850,000 เอเคอร์ ซึ่งถือเป็นการลดลงอย่างมีนัยสำคัญกว่า 40% สะท้อนให้เห็นถึงขนาดของการหดตัวของอุตสาหกรรม โดยเกษตรกรระบุว่า การตัดสินใจลดพื้นที่เพาะปลูกไม่ได้เกิดจากปัจจัยด้านเกษตรกรรม แต่เป็นเหตุผลเชิงเศรษฐศาสตร์โดยตรง

ผู้บริหารในอุตสาหกรรมเตือนว่า การหดตัวดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในภูมิภาคการปลูกข้าวแถบมิสซิสซิปปี (Midsouth) โดยเกษตรกรกำลังพิจารณาว่าการปลูกข้าวยังสามารถครอบคลุมต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นได้หรือไม่ โดยเบน โนเบิล (Ben Noble) รองประธานบริหารของบริษัท Riceland Foods ระบุผ่านรายการวิทยุในรัฐอาร์คันซอว่า สถานการณ์ในปัจจุบันเป็นภาวะที่ยากลำบากที่สุดที่เขาเคยประสบในชีวิต และเกษตรกรจำนวนมากกำลังเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นเพื่อลดความเสี่ยงขาดทุน

สำหรับสาเหตุของการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกนั้น เกษตรกรระบุว่า ปัจจัยหลักมาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ย น้ำมันเชื้อเพลิง และปัจจัยการผลิตอื่นๆ ประกอบกับราคาตลาดข้าวที่ลดลงอย่างมาก ทำให้การปลูกข้าวไม่สามารถสร้างกำไรได้ในหลายพื้นที่

นายปีเตอร์ บาคมันน์ (Peter Bachmann) ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของ USA Rice Federation ระบุว่า ราคาข้าวในสหรัฐฯ อยู่ในระดับต่ำที่สุดในรอบกว่าทศวรรษ แม้ว่าต้นทุนการผลิตในสหรัฐฯ จะสูงกว่าหลายประเทศ ผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ของโลกก็ตาม ส่งผลให้เกษตรกรจำนวนมากปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกไปยังพืชชนิดอื่น เช่น ถั่วเหลือง (soybeans) ซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่าและมีโอกาสถึงจุดคุ้มทุนมากกว่า ข้าวโพด (corn) ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมด้านดินและระบบชลประทาน และฝ้าย (cotton) แม้ต้องการสภาพดินและน้ำที่แตกต่างออกไป

เกษตรกรจากรัฐอาร์คันซอตะวันออกเฉียงเหนือรายหนึ่งชื่อเจนนิเฟอร์ เจมส์ (Jennifer James) กล่าวสะท้อนสถานการณ์ว่า พืชผลดูดีในแปลงเพาะปลูก แต่ในเชิงตัวเลขทางเศรษฐศาสตร์กลับเป็นความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

สำหรับผลกระทบต่ออุตสาหกรรมแปรรูปและตลาดนั้น การลดลงของพื้นที่เพาะปลูกข้าวไม่ได้ส่งผลกระทบระดับฟาร์ม แต่ยังส่งผลต่ออุตสาหกรรมแปรรูป เนื่องจากรัฐอาร์คันซอเป็นศูนย์กลางสำคัญของโรงสีและโรงงานแปรรูปข้าวในสหรัฐฯ

นายเบน โนเบิล (Ben Noble) เตือนว่า อุตสาหกรรมโรงสีและเกษตรกรกำลังถูกแรงกดดันจากทุกทิศทาง และหากพื้นที่เพาะปลูกยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจนำไปสู่การปิดโรงงานแปรรูปข้าวถาวรในภูมิภาคมิสซิสซิปปี

ผู้ประกอบการค้าข้าวและผู้ส่งออกต่างจับตามผลกระทบต่ออุปทานทั้งในตลาดภายในประเทศและตลาดโลกอย่างใกล้ชิด โดยข้อมูลเบื้องต้นระบุว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวในรัฐอาร์คันซอปี 2026 ที่คาดว่าจะเพียง 750,000–850,000 เอเคอร์ เทียบกับระดับเดิมราว 1.4 ล้านเอเคอร์ ถือเป็นการปรับโครงสร้างครั้งใหญ่ของอุตสาหกรรมข้าวสหรัฐฯ ในรอบหลายทศวรรษ

สหพันธ์ข้าวสหรัฐฯ (USA Rice) ซึ่งผลกระทบเชิงประจักษ์จากการปิดเป็อนตลาดข้าวของอินเดีย ในเวทีเสวนาด้านข้าวขององค์การการค้าโลก

ทั้งนี้ สหพันธ์ข้าวสหรัฐฯ (USA Rice) ได้เข้าร่วมเวทีเสวนาพิเศษด้านตลาดข้าวที่จัดขึ้นที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (Switzerland) ภายใต้กรอบการประชุมขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ร่วมกับผู้แทนภาคเอกชนในอุตสาหกรรมข้าวจากปารากวัย ปากีสถาน และอินเดีย เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองและวิเคราะห์สถานการณ์ตลาดข้าวโลก ท่ามกลางความกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบจากนโยบายอุดหนุนข้าวของอินเดีย

กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นโดย คณะผู้แทนสหรัฐอเมริกาประจำองค์การการค้าโลก (U.S. Mission to the WTO) ควบคู่กับการประชุม คณะกรรมการด้านการเกษตรขององค์การการค้าโลก (WTO Committee on Agriculture) ซึ่งมีการหารือเกี่ยวกับเอกสารคัดค้านและการแจ้งข้อมูลตอบโต้ (Counter Notification) ที่สหรัฐอเมริกาพร้อมสนับสนุนเกี่ยวกับมาตรการอุดหนุนข้าวของอินเดีย

ในพิธีเปิด เอกอัครราชทูตโจเซฟ บาร์ลูน (Ambassador Joseph Barloon) ผู้แทนสหรัฐฯ ประจำ WTO ได้กล่าวเปิดงาน ก่อนที่ เซอร์ลีย์ มุสตาฟา (Shirley Mustafa) นักวิเคราะห์ตลาดข้าวจาก องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) จะนำเสนอแนวโน้มตลาดข้าวโลกและทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการเสวนา

ผู้แทนประเทศสมาชิก WTO ที่เข้าร่วมงานได้รับฟังข้อมูลจากผู้แทนภาคอุตสาหกรรมข้าวของสหรัฐอเมริกา ปากีสถาน และปารากวัย ซึ่งต่างสะท้อนภาพสถานการณ์ตลาดที่คล้ายคลึงกัน โดยชี้ว่า การเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของเงินอุดหนุนภาครัฐและการแทรกแซงราคาตลาดของอินเดีย ได้ส่งผลกระทบต่อกลไกการแข่งขันในตลาดข้าวโลกอย่างมีนัยสำคัญ

คาราห์ จาเนวิชอุส (Karah Janevicius) ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายการค้าระหว่างประเทศของ สมาคมข้าวสหรัฐฯ (USA Rice) ซึ่งเป็นผู้แทนสหรัฐอเมริกาในการเสวนาครั้งนี้ กล่าวว่า ปัจจุบันเกษตรกรของเรากำลังเผชิญต้นทุนปัจจัยการผลิตและต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก แต่สิ่งที่สร้างผลกระทบมากที่สุดคือราคาข้าวในตลาดโลกที่ถูกกดให้ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น อันเป็นผลมาจากการส่งออกที่ขับเคลื่อนด้วยมาตรการอุดหนุนของภาครัฐ

ผู้ร่วมเสวนายังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของกฎระเบียบภายใต้กรอบ WTO พร้อมทั้งแสดงความกังวลว่าการไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีทางการค้าอย่างต่อเนื่องในบางประเทศกำลังบั่นทอนความสามารถในการคาดการณ์ของตลาดโลก และลดประสิทธิภาพของระบบการค้าพหุภาคี

นางจาเนวิชอุสกล่าวเพิ่มเติมว่า เป้าหมายในวันนี้คือการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงในตลาดเข้าสู่กระบวนการหารือเชิงนโยบาย เพื่อเพิ่มความเข้าใจต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น และหวังว่าจะเป็นก้าวเล็กๆ ที่ช่วยผลักดันให้การเจรจาด้านการเกษตรภายใต้ WTO สามารถเดินหน้าต่อไปได้

ผู้แทนจากสหรัฐอเมริกา ปารากวัย และปากีสถาน ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า นโยบายอุดหนุนภาคข้าวของอินเดียเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้รายได้และกำไรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในหลายประเทศทั่วโลกลดลง โดยระบุว่าการทำงานเกษตรกรรมจะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน หากเกษตรกรไม่สามารถรักษาระดับรายได้ให้คุ้มทุนหรือสร้างผลกำไรได้

เวทีเสวนาครั้งนี้ นับเป็นกิจกรรมคู่ขนานของ WTO ที่มุ่งเน้นสินค้าเกษตรเฉพาะชนิดเป็นครั้งแรก โดยเลือกข้าวเป็นสินค้าเป้าหมายในการอภิปรายเชิงลึก สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของตลาดข้าวต่อระบบการค้าโลก และความกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายอุดหนุนภาครัฐต่อการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ

สำนักข่าว RFD News รายงานว่า อุตสาหกรรมข้าวของสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มเผชิญผลผลิตที่ลดลงในปี 2569 เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกข้าวในหลายภูมิภาคสำคัญของประเทศปรับตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ดร. ไมเคิล เดลิเบอร์โต (Dr. Michael Deliberto) นักเศรษฐศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยแห่งรัฐลุยเซียนา (Louisiana State University: LSU) เปิดเผยว่า ภาคอุตสาหกรรมข้าวของสหรัฐฯ กำลังเผชิญการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกในระดับหลายแสนเอเคอร์ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อปริมาณผลผลิตข้าวของประเทศในปีนี้

ดร.เดลิเบอร์โตระบุว่า คาดว่าพื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวของสหรัฐฯ จะลดลงประมาณ 500,000 เอเคอร์ ส่งผลให้ผลผลิตข้าวรวมของประเทศลดลงจากระดับมากกว่า 200 ล้านฮันเดรดเวต (Hundredweight: CWT) เหลือประมาณ 175 ล้านฮันเดรดเวต

เขาอธิบายเพิ่มเติมว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวใน รัฐอาร์คันซอ (Arkansas) ซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งผลิตข้าวสำคัญของประเทศ ต้องเผชิญกับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ไม่พอใจในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลให้แนวโน้มทางธุรกิจของอุตสาหกรรมข้าวถูกมองในเชิงลบมากขึ้น

ดร.เดลิเบอร์โตกล่าวว่า ผู้ผลิตข้าวในรัฐอาร์คันซอต้องเผชิญกับผลตอบแทนที่อยู่ในระดับต่ำในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หลายฝ่ายจึงมองว่าแนวโน้มของตลาดข้าวค่อนข้างซบเซา อีกทั้งตลอดช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ตลาดข้าวยังเผชิญปัญหาปริมาณสต็อกคงเหลือสะสมในระดับสูง ทำให้มีข้าวจำนวนมากที่ต้องระบายออกสู่ตลาด

นักเศรษฐศาสตร์จาก LSU มองว่า การลดลงของผลผลิตในฤดูกาลเพาะปลูกใหม่อาจช่วยให้ภาวะอุปทานในตลาดเข้าสู่จุดสมดุลมากขึ้น โดยปริมาณผลผลิตที่ตึงตัวขึ้นมีแนวโน้มกระตุ้นความต้องการซื้อข้าวจากผลผลิตฤดูกาลใหม่ และอาจเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ราคาข้าวปรับตัวดีขึ้นในระยะต่อไป

สำนักข่าวไฟแนนเชียล ไทมส์ (Financial Times) ระบุว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในสหรัฐอเมริกา มองเห็นโอกาสในการขยายการส่งออกข้าวไปยังสาธารณรัฐคิวบาในช่วงเวลาที่คิวบากำลังเผชิญกับวิกฤตด้านอาหารที่รุนแรงและประสบความยากลำบากในการจัดหาข้าวในราคาที่เข้าถึงได้

คิวบาเป็นประเทศที่พึ่งพาการนำเข้าอาหารมาโดยตลอด โดยเฉพาะสินค้าพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหาร อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจที่อ่อนแออย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการนำเข้าอาหารของประเทศ ทำให้เกิดความกังวลเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปทานอาหารสำหรับประชาชน

ในบริบทดังกล่าว ผู้ผลิตข้าวของสหรัฐฯ โดยเฉพาะในรัฐทางตอนใต้ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวสำคัญ มองว่าคิวบาเป็นตลาดส่งออกที่มีศักยภาพสูง เนื่องจากมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และมีความต้องการนำเข้าข้าวในระดับสูง โดยตลาดคิวบาอาจมีส่วนช่วยชดเชยภาวะอุปสงค์ภายในประเทศที่อ่อนตัวลง รวมถึงการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกข้าวในบางพื้นที่ของสหรัฐฯ

อย่างไรก็ตาม โอกาสในการขยายการค้าข้าวระหว่างสองประเทศยังคงเผชิญข้อจำกัดสำคัญจากมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและข้อจำกัดทางการค้าที่ยังคงมีผลบังคับใช้ระหว่างสหรัฐฯ และคิวบาอย่างยาวนาน แม้ว่าที่ผ่านมากลุ่มเกษตรกรและองค์กรภาคการเกษตรของสหรัฐฯ จะได้พยายามผลักดันให้มีการผ่อนคลายข้อจำกัดดังกล่าว เพื่อเปิดทางให้สินค้าเกษตรของสหรัฐฯ สามารถเข้าถึงตลาดคิวบาได้มากขึ้นก็ตาม

นักวิเคราะห์มองว่า หากข้อจำกัดทางการค้าระหว่างสองประเทศได้รับการผ่อนปรนในอนาคต คิวบาอาจกลายเป็นหนึ่งในตลาดส่งออกข้าวที่มีความสำคัญสำหรับสหรัฐฯ เนื่องจากความต้องการนำเข้าที่ต่อเนื่องของคิวบา และความได้เปรียบด้านต้นทุนโลจิสติกส์จากระยะทางการขนส่งที่สั้นกว่าคู่แข่งหลายประเทศ

ทั้งนี้ แนวโน้มการส่งออกข้าวของสหรัฐฯ ไปยังคิวบายังคงขึ้นอยู่กับพัฒนาการด้านนโยบายการค้า ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสองประเทศ และความสามารถของคิวบาในการฟื้นฟูเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและกำลังซื้อในประเทศในระยะต่อไป

มีรายงานว่าองค์การข้าวสหรัฐอเมริกา (USA Rice) เตรียมจัดงานสัมมนาคุณภาพข้าวหอม (Aromatic Rice Quality Symposium) เป็นครั้งแรกในช่วงฤดูร้อนนี้ โดยจะจัดควบคู่กับการประชุมธุรกิจประจำปีขององค์กรในเดือนกรกฎาคม ณ เมืองดัลลัส รัฐเท็กซัส (Dallas, Texas) โดยกำหนดจัดสัมมนาในช่วงเช้าวันพุธที่ 8 กรกฎาคม ณ ห้อง National Ballroom I ของโรงแรม Thompson ใจกลางเมือง

ดร. สตีฟ ลินส์คอมป์ (Dr. Steve Linscombe) จากองค์การข้าวสหรัฐอเมริกา (USA Rice) ซึ่งเป็นผู้ประสานงานการจัดงาน กล่าวว่า การที่มีการจัดงานสัมมนานี้เกิดขึ้น ถือเป็นหลักฐานสะท้อนถึงความสำคัญที่เพิ่มขึ้นของพันธุ์ข้าวหอมในภาคการผลิตข้าวของสหรัฐอเมริกา

เขาระบุเพิ่มเติมว่า การเพาะปลูกข้าวฤดูกลาง 2026 ในสหรัฐอเมริกา (United States) จะมีพื้นที่ปลูกข้าวหอม (aromatic rice) เกือบ 50,000 เอเคอร์ ซึ่งถือเป็นพื้นที่เพาะปลูกสูงสุดเป็นประวัติการณ์สำหรับข้าวกลุ่มพิเศษประเภทนี้

ภายในงาน จะมีการนำพันธุ์ข้าวหอมที่เพิ่งเปิดตัวใหม่ รวมถึงสายพันธุ์ทดลอง มาจัดแสดงและปรุงเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ชิม โดยนักปรับปรุงพันธุ์ข้าวจากสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยอาร์คันซอ (University of Arkansas), สถานีทดลองข้าวรัฐแคลิฟอร์เนีย (Rice Experiment Station, California), ศูนย์วิจัยเกษตรมหาวิทยาลัยรัฐลุยเซียนา (Louisiana State University AgCenter), บริษัท RiceTec, มหาวิทยาลัยเท็กซัสเอแอนด์เอ็ม (Texas A&M University) และศูนย์วิจัยข้าวแห่งชาติเดเล บัมเปอร์ส (U.S. Department of Agriculture Dale Bumpers National Rice Research Center)

สายพันธุ์ข้าวจำนวน 24 สายพันธุ์ที่จะนำมาจัดแสดง ส่วนใหญ่เป็นข้าวหอมประเภทจัสมีน (jasmine types) แต่ยังรวมถึงพันธุ์เดลลา (Della types), พันธุ์บาสมาติ (basmati types) และข้าวหอมชนิดเมล็ดกลาง (aromatic medium grain)

ดร. ลินส์คอมป์ กล่าวเชิญชวนว่า เราขอเชิญทุกท่านเข้าร่วมเพื่อประเมินสายพันธุ์ข้าวพิเศษเหล่านี้ ซึ่งมีเอกลักษณ์ด้านกลิ่นหอมและรสชาติ และกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในหมู่ผู้บริโภคชาวอเมริกัน

ที่มา *Oryza.com*